

LIMBOSWEG - WILLEM ROSIERS

Beste lezers,

het coronavirus heeft niet alleen ons persoonlijk dagelijks leven maar ook de werking en activiteitenkalender van Berla volledig op zijn kop gezet. Geplande uitstappen en praatcafés werden noodgedwongen stopgezet en zullen naar later worden verschoven, als het voor iedereen terug veilig is.

Onze archiefwerking is deels kunnen hervatten na de opheffing van bepaalde coronamaatregelen, maar onze Algemene Vergadering zal waarschijnlijk naar 2021 verplaatst worden.

Nochtans is ons bestuur niet bij de pakken blijven zitten en zijn wij via videoconferenties verder blijven vergaderen.

Het resultaat is ondermeer het verschijnen van reeds het vijfde tijdschrift dit jaar en in de loop december mag je er nog één verwachten.

Ook onze trouwe leden zijn we niet vergeten want naast de verschillende publicaties ontvingen zij een pakketje met 6 gemeentelijke wandelroutes.

Dé grootste verrassing krijgen zij nog de komende weken: een prachtig...

Wij zijn ook nog steeds op zoek naar mensen die graag een paar uurtjes per week in ons archief willen meewerken. En iedereen die graag iets wil publiceren met betrekking tot ons dorp of de geschiedenis van zijn vereniging ontvangen wij met open armen. Bezorg ons tekst en foto's en onze kritische redactie zal het met plezier bekijken... Wil je (vr/m) actief in onze Raad van Bestuur zetelen dan staat een stoel klaar.

Je kan ons bereiken via erfgoedberla@live.com.

In dit tijdschrift kan je een diversiteit aan artikels van Piet en Jef de Cuyper, Marc Gillisjans, Hendrik Frans en Willy Kerremans, Henri Van Dievoet en Julia Cornelissen vinden.

Veel leesplezier en hou het veilig,

Jan Verbelen,
voorzitter Berla.

Is erfgoed ook iets dat jij belangrijk en waardevol acht? Wil je ons een steuntje in de rug geven?

Wel, kom dan ook als lid bij onze kring en help ons de waardevolle zaken van gisteren door te geven aan allen die na ons komen...

Hoe?

GEWOON LID: stort € 20 op rekening BE80.7380.4197.7477 met vermelding van jouw email of jouw postadres of nog beter:

STEUNEND LID: stort € 40 op rekening BE80.7380.4197.7477 met vermelding van jouw email of jouw postadres.

En samen zorgen we dat ons gezamenlijk verleden niet vergeten zal worden.

In 2019 bracht **Piet De Cuyper** een verzamelbundel onder de titel "**Meise toen**" uit. Dat was een privé-uitgave van 135 blz., die maar in een kleine oplage verspreid werd: eigenlijk was het alleen voor zijn familie bedoeld... Daar staan ondermeer, naast teksten van oud-Meisenars die ons al lang verlaten hebben, ook teksten van nog levende schrijvers in.

Het zou jammer zijn moesten die pareltjes stilaan in de vergeethoek belanden en dus vroegen we hem of we daar teksten voor ons tijdschrift mochten van overnemen, iets wat hij onmiddellijk toestond (mail dd. 06.04.2020), waarvoor onze dank.

In dit nummer: de jeugdherinneringen van Piet en zijn jongere broer Jef, met als centraal gegeven het café "den Rozenboom" in de Boechtstraat...

MIJN JEUGD IN MEISE-DORP...

Piet De Cuyper

Van 1946 tot 1957 woonden wij met ons gezin in de Boechtstraat van Meise (in de volksmond "de Kuipestraat" genoemd) in de café-boerderij "De Rozenboom".

Grootvader overleed kort na de tweede wereldoorlog en pa werd als oudste zoon gevraagd om de café-boerderij verder uit te baten. Een nieuw avontuur begon: naast zijn werk als ontvanger op de tram van Meise-Grimbergen, Londerzeel-Brussel en Wemmel-Brussel zou hij instaan voor het wel en wee van de boerderij.

Door de vroege en de late shiften op de tram kon hij zich toeleggen op het bewerken van het land met paard en kar en het verzorgen van de 2 koeien en het varken.

Ma zorgde ervoor dat de dieren op tijd eten kregen en stond ook in voor het melken van de koeien. Daarnaast moest zij de "dorstigen laven" in staminee "De Rozenboom", vier kinderen grootbrengen en alles wat daar kwam bij kijken.

Pa verzorgde onze "Pit"... ons paard dat na de arbeid op het veld werd drooggewreven met stro of hooi. Daarna kreeg het haver en water. Het was bijna een ritueel hoe deze grote pony werd verzorgd, hij was dan ook onmisbaar op onze boerderij.

Deze inleiding om te situeren wat nu volgt...

DE GROENE OASE IN "ONS DORP"

Piet De Cuyper

Wie denkt dat de Hazenbos tussen Meise-centrum en Limbos, het uitgestrekte domein van Van Gysel, de plantentuin en de "Manke Vos" de enige groene oases waren in Meise vergist zich...

Onze boomgaard in het centrum was een groene zone gelegen tussen de Boechtstraat en de Limbosweg. Een stukje groen vol met prachtige fruitbomen waaronder een tiental hoge perenbomen met "dobbel-fluppen", 5 stuks half-grote appelbomen, 3 grote kerselaars en één half-grote kerselaar met "witbuiken" (een geelrode soort).

Deze kerselaars gaven een kleine twee maand vruchten waaronder een vroege soort met dikke sappige rode kersen, een latere soort met donkerrode zoete kersen en een nog latere soort met stevige iets kleinere dieprode kersen.

Er stond ook nog een perzikboom en twee kleinere perelaars waar twee soorten peren op geënt waren, een soort conference-peer en een soort met een bruinachtige schil.

Langs de hofweg die aansluiting gaf met de Limbosweg stonden links ook nog verschillende pruimelaars; van die grote eivormige blauwe pruimen en ook een met "regelaten" (een latere soort van die groengele (zeer zoete pruimen) waar ons ma altijd confituur van maakte.

In de lente was het een grote bloemenweelde waar de bijtjes de nectar kwamen halen. Wij noemden onze tuin dan "De hof van Eden", een prachtig stukje natuur in het centrum van Meise. Nu gaat men naar Kioto in Japan om de bloemenpracht van de Japanse kerselaars te zien...

Het was dan ook onze speeltuin, waar wij bij de pluk van vooral de kersen en later op het seizoen de pruimen en de appels en peren, boven op een lange ladder stonden met een emmer vastgemaakt aan de ladder met een haak.

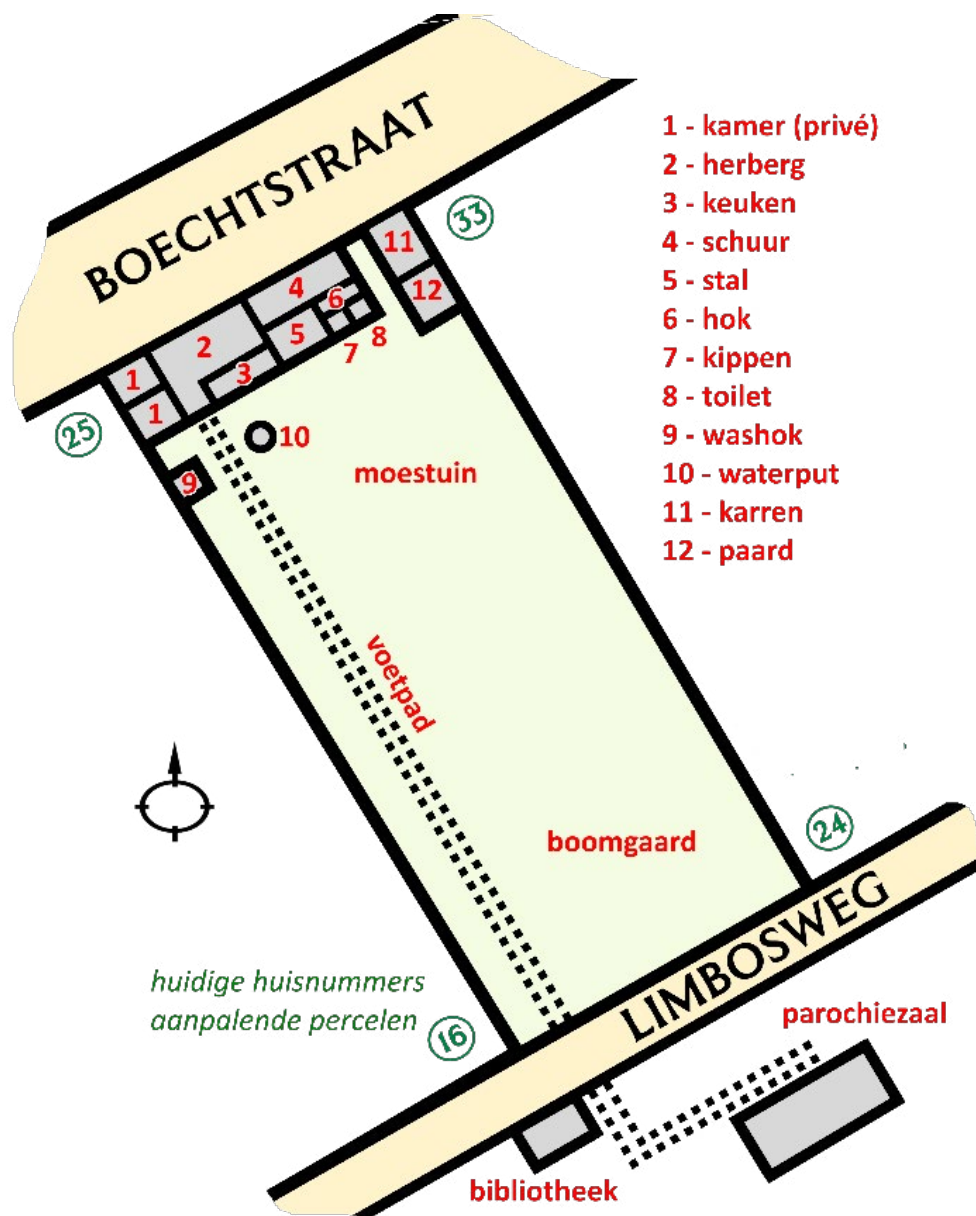
Ik was 13-14 jaar toen ik de hoge ladder mocht beklimmen om de sappige kersen te plukken. Pa zei dan al lachend dat wij moesten fluiten zodat hij kon horen dat de lekkere vruchten niet allemaal in onze mond verdwenen in plaats van in de emmer.

Ik heb nooit in mijn leven hoogtevrees gehad en dat komt zeker door de hoogte die wij moesten overwinnen in de hoge fruitbomen.

De peren en appels die *gestoken waren* door de rupsen en vroegtijdig naar beneden vielen werden in een kruiwagen naar de stal gevoerd en werden met veel smaak verorberd door de koeien en het varken.

Een pittig detail bij deze kersenpluk was dat wij inzage kregen in de tuin van onze burens waar de drogist woonde met zijn vrouw en twee mooie dochters.

Bij zonnig weer lagen ze alle drie in bikini in de zon. Op dat ogenblik was het geen goed idee om te fluiten bij de kersenpluk, hoe zou dat anders bij de schaars geklede dames overkomen?

- 1 - kamer (privé)
- 2 - herberg
- 3 - keuken
- 4 - schuur
- 5 - stal
- 6 - hok
- 7 - kippen
- 8 - toilet
- 9 - washok
- 10 - waterput
- 11 - karren
- 12 - paard

Linksachter in de hoek van onze boomgaard stond een zeer oude knotwilg. Zijn stam had zeker een doormeter van 1,50 m.

Tussen de boomgaard en ons café-boerderij was een grote groententuin waar onze pa alle mogelijke groenten kweekte voor zijn gezin waarvan een groot stuk "eerstelingen" (vroeg aardappelen). Met *kermisdag* aten we zeker als één van de eersten nieuwe gebakken aardappeltjes.

In deze tuin brachten we onze jeugd samen met de jeugdvrienden door.

Op de hofweg werd aan atletiek gedaan: hoogspringen, verspringen, "kogelstoten" (met een kassesteen), dit alles met pijnlijke gevolgen.

Een van de zeldzame oude foto's van de Limbosweg, toen een smal kasseiwegeltje. In het midden van de foto zien we de achterkant van de boomgaard van de Rozenboom met de oude knotwilg.

Toen "Smet en Liske" (onze achterburen) in de Limbosweg hun gouden bruiloft vierden stond er onder de perelaars een lange tafel waar de vriendelijke jubilarissen de burens trakteerden op kalfskop met een lekkere geuze.

Mooie herinneringen aan een uitzonderlijk groene oase in het centrum van ons mooie dorp!

Ook in onze "staminee" leerde ik de volksfiguren van ons dorp kennen en stak ik heel wat levenswijsheid op.

Ons ma zorgde er wel voor dat onze jonge oortjes niet teveel wijsheid meekregen: ofwel stuurde ze ons naar de tuin en moesten we nog wat buiten spelen, ofwel liet ze ons een paar "onnodige boodschappen" doen. We sliepen echter naast het café en diezelfde oortjes luisterden naar de geanimeerde gesprekken van sommige klanten *aan den toog* die geen blad voor hun mond hielden en ons veel grote mensenpraat leerden....

Het is allemaal wel goed gekomen met ons maar soms was het wel vrij laat eer we in slaap vielen!

Ons ma heeft het nooit geweten en we zorgden er wel voor dat we dat niet deden als pa niet aan het werk was want ik denk dat die het wel door had dat zijn jonge snaken gretig luisterden naar die praat..

WANDELEN LANGS DEN HAZENBOS IN 1950

Piet De Cuyper

Ik wist dat Meise mooi was maar toen ik de tentoonstelling van kunstschilder Frans Keppens doorliep was ik eigenlijk blij verrast dat er nog zoveel mooie plekjes zijn in Meise waar ik geen vermoeden van had. Frans is nu wel een fervente wandelaar en fietser en verzorgde ook de wandelgidsen die door het gemeentebestuur werden uitgegeven met tal van pentekeningen van zijn hand. Fietstochten en wandeltochten in het gezelschap van leden van de KAV en KWB en onlangs was Gaby zijn echtgenote ook de gids die

een aantal KGB-ers door Meise loodste op zoek naar mooie en verrassende hoekjes.

Met zijn kunstenaarssoog ziet hij ook heel veel landschappen die wij niet zien of niet willen zien. Soms zijn we te gehaast om al dat mooie te ondergaan!

Bij het bezoek aan deze tentoonstelling gingen mijn gedachten even terug in de tijd...

De tijd dat er nog geen autostrade was dwars door Meise.

De tijd dat het Hazenbos nog bestond en dat er nog geen Kapellelaan was. Er was wel een veldwegje naar de gehuchten Limbos en Eversem. Ook een prachtige dreef die Meise en Grimbergen verbond en die aan het kasteel en café Napoleon begon.

Wij, als kleine jongens, waagden het alleen om het smalle paadje langs de Hazenbos bij klaarlichte dag te betreden, want over *den Hazenbos* bij nacht bestonden nogal wat angstaanjagende verhalen van lichtjes, spoken en nare geluiden.

De bewoners van Eversem, Limbos en Brixius-Rode moesten langs die weg naar Meise als er toneel gespeeld werd in het patronaat of als de fanfares hun Cecilia-feest hielden of als het kermis was... Meestal kwamen ze met de fiets want een auto kon niet langs dat paadje en wie had er toen al een auto? *Mijnheer den Doctor*, de notaris of den ontvanger misschien...

Zelfs onze burgemeester was toen nog met de fiets en begroette "*de schoen maskes van Maas*" met een handgebaar.

Den Hazenbos had iets mysterieus en wanneer we met onze pa op het land werkten, daar hoog naast het bos, be kroop ons de drang om dit bos te verkennen.

Wat hield ons tegen? Ik weet het niet, maar voor zover ik mij kan herinneren zijn we nooit voorbij de eerste boom geraakt. Het was of een mysterieuze hand ons tegenhield met in ons achterhoofd de waarschuwing van ons moeder die ons zei dat we maar liever niet in den Hazenbos kwamen want, zo vertelde zij, kwamen we er nooit meer uit!?

De processie ging er nochtans voorbij naar het *kapelleke van Sint-Martinus* in Limbos maar dat was

bij klaarlichte dag en Ons Heer was er bij en heel veel volk.

De schrikwekkende verhalen kwamen waarschijnlijk van de mannen en vrouwen die na het kermisbal met een goed "*stuk in hun oor*" naar Limbos of Eversem terugkeerden en dan bij maneschijn heel wat fantasierijke geluiden aandikten om te gaan stoefen bij hun familie en vrienden.

Voorals in de winter was het er spookachtig als de wind door de hoge bomen blies en alles kraakte.

Wat was Meise toch mooi, toen, zonder autostrade... met *den Hazenbos* die ook moest wijken voor villabouw en de Kapellelaan.

Wat hebben we toch genoten van die weidse velden waar we als kinderen mochten helpen om graanhalmen te binden en te stuiken, aardappelen mochten rapen en zelfs distels steken en coloradokevers vangen!

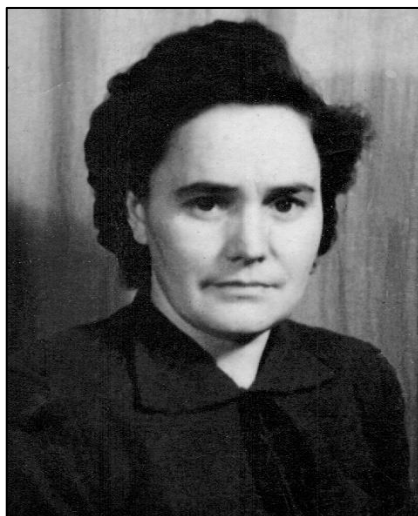
Wat is Meise nog mooi als we naar de schilderijen van Frans kijken of als we ons eigen ogen de kost geven om de pittoreske hoekjes te leren ontdekken.

Naast den Hazenbos was er ook de Manke Vos, de pastoorsberg, den tronk, de Duvelsschuur, de *zeven wegskes* en de Plantentuin.

Er zijn zelfs plaatsen waar we het verleden kunnen laten herleven. Als ik nog terugdenk aan de vroegere Schapenbaan naast de Plantentuin waar we met de Chiro gingen spelen; dan zegt mijn hart: waar is het beter leven dan bij ons, Meise, beiaarddorp, Meise-de-diamant-van-Brabant?

Jan Baptist De Cuyper
"Jean" (1911-1975)

Ludovica Florentina Van Keer
"Florence" (1913-1991)

Frans op de arm van zijn tante en meter Amelie De Cuyper. We zien de deur naar de tuin in de achtergevel.

DE DAGELIJKSE KLANTEN VAN DE ROZENBOOM

Piet De Cuyper

En die herinner ik mij nog allemaal alsof ze gisteren nog in ons café stonden!

Het zou mij te ver leiden om ze allemaal te beschrijven. Ik beperk mij tot de markantste figuren...

“Michel den bienhaaver” woonde rechtover ons café samen met zijn echtgenote Maria en hun dochter Alice.

Dorstig van het versnijden van vlees en het draaien van worsten stapte hij de *“Kuipestraat”* over en kwam hij zijne *“Perle”* (soort pilsbier in een mooi hoog glas met voet) drinken.

Zeker recordhouder van het uitdrinken van zijn glas want dat duurde maar een paar minuten. *“Florence, geef maai rap een pint want ik mut vedder werken”*.

Geen vijf minuten later stond hij weer in zijn winkel of vanachter in zijn werkplaats. Dat gebeurde vijf à zes keer per dag en telkens zei hij *“schraaft het op de deuj”*.

De deur, dat was onze kelderdeur waar een aantal klanten opstonden die “op krediet” dronken zoals Michel en achter zijn naam werd dan met krijt een streepke gezet!

Elke zaterdag kwam hij dan zijn pinten betalen die hij tijdens de week gedronken had: *“Florence, moka maain reikening nekie”* en ons ma ging de streepkes tellen op de kelderdeur...

Als er dan andere cafégängers waren zei hij: *“en geeft dei mensen oek een pint en aaft het er baai vanaf den zennek eufe veu dees weik, santé mannen, ik mut vedder werke”* en hij vertrok.

Hij was ook als een tweede vader *“veu Jefke”*, mijn jongste broer, waarmee hij zelfs naar den dierentuin in Antwerpen ging met in zijn zak een koppel pensen die hij dan samen met mijn broer verorberde in een grote brasserie.

Ze hadden daar natuurlijk veel *beziens* toen Jefke zijn pensen begon op te eten.

De stoet van de bevrijdingsfeesten die in 1945 door de Boechtstraat trok. De linkerhelft van de foto toont een deel van de gevel van de Rozenboom.

“**De Leon**”, de vader van Raymond, de beenhouwersgast van Michel, was ook een trouwe klant.

Die beenhouwersgast Raymond trouwde overigens later met de enige dochter van Michel en Maria: Alice.

Leon kwam meestal nadat hij reeds de andere cafés een bezoek had gebracht en hij wist dat zijn zoon hem wel naar huis zou brengen. Dat gebeurde nadat hij in slaap was gevallen in ons café en ons ma Raymond verwittigde.

Hij woonde in het boerderijtje op de hoek van de *Haagweg* samen met zijn dochter Jeanneke en zoon Raymond.

Ik herinner mij nog als Raymond hem kwam halen en hij wakker werd, hij altijd dezelfde woorden wauwelde: “*De grond wuggelt op... piano bravobis!*”.

Zijn zoon bracht hem dan thuis langs het verbindingswegje tussen den beenhouwer en de schoenmaker naar de *Haagweg*.

De “**Lange va creaal**” was één van de graag geziene klanten van ons café.

Een lange magere man, een beetje een geheimzinnig figuur voor ons als kinderen.

Hij was ook de meest “beruchte” bezoeker, een poetsenbakker.

Ons ma was altijd op haar hoede voor hem want hij had de gewoonte om een stukje fondantchocolade mee te brengen die hij dan stiekem aan mijn kleine zusje gaf die binnen de kortste keren zwart zag van de chocolade, kleren inbegrepen!

Het meeste plezier had hij als moeder zich dan kwaad maakte op hem.

Toen mijn zus drie jaar was leerde hij haar “*klutskes*” bier drinken die op de tafels stonden!

Zij had dus geen honger meer en werd door de dokter verboden “*alcoholische dranken tot zich te nemen op haar derde levensjaar*”.

Toen heeft ons ma toch een hartig woordje met *Rang* gesproken.

“**Den binner**” was nog één van die rare snuiters die regelmatig ons staminee bezocht.

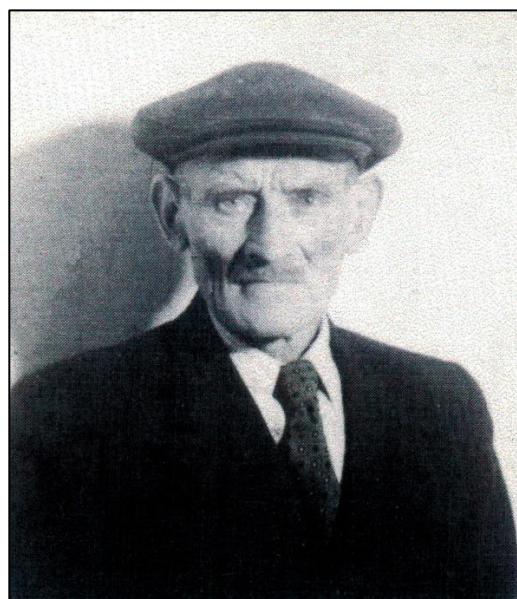
Hij woonde samen met zijn vrouwke in een boerderij schuinover ons café.

De naam “*den binner*” zou afkomstig zijn van het binden van stro; anderen beweren dat het te

maken had met het aanlengen van jenever met water.

Hij was een trouwe bezoeker, zelfs in die mate dat toen zijn vrouw Wis hem vroeg om “*op de deur te letten*” (= het huis te bewaken) hij dit letterlijk nam, de deur uit haar hengsels lichtte en die meenam naar ons café.

Laconiek vertelde hij aan de vragende klanten dat hij van zijn Wis op de deur moest letten en ze daarom had meegebracht!

Frans Peeters, “den binner”

Bij den trouw van de dochter van de schoenmaker gaven onze pa en *Jean van Titte* een klein serenade en *den binner* had er niet beter op gevonden dan een grote zonnebloem uit zijn tuin te halen en hield die boven zijn kale kop.

Een foto hiervan moet ik jullie onthouden.

“**Dikke Fideel**”, de krantenman, was heel vroeg uit de veren om de kranten rond te dragen.

Hij was natuurlijk vroeg klaar met zijn ronde, behalve op zaterdag, want dan moest hij ook de weekbladen rondragen.

Hij werkte ook nog een paar halve dagen op het kasteel na zijn kranten te hebben bezorgd.

De tijd die hij niet op het kasteel werkte verbleef hij bij zijn spitsbroeders in ons café.

Hij was de “speelbal” van de Lange en zijn beruchte fratsen... hij werd meer dan één keer in dronken toestand “*met de kruiwagen*” naar huis gevoerd!

Ik kan hem een beetje vergelijken met “Lamme Goedzak”: hij had een zachtaardig karakter en kon het de deugnieten niet echt kwalijk nemen dat ze hem dronken voerden.

Bij deze spitsbroeders was ook: “**Zwette Pie**”, een mysterieuze lang opgeschoten figuur, pikzwart haar en getaand gezicht.

Hij woonde met zijn zuster “*Marie Parfait*”, een kleurrijke bijnaam, in een klein lemen huisje in de *Kuipestraat*.

Hij was de handlanger van de Lange en als men ons vertelde dat hij “Lange Wapper” was dan waren wij als jonge kinderen als de dood voor hem en kwamen wij niet in ons café tot hij vertrok. Ik heb vaak van hem gedroomd; hij was nochtans een man van weinig woorden maar dat maakte hem nog mysterieuzer...

“**Kuë**” – Ik beperk mij tot zijn bezoeken in ons café. Hij dronk altijd “scotch”, een zwart bier dat nu tot de duurdere bieren behoort maar vroeger door de gewone man werd gedronken.

Wanneer *Kuë* niet op het veld was dan zat hij op café of sliep zijn roes uit op zijn achterkamer bij *Wis van Piteys*. Hij was dagloner en werd ingehuurd door de boeren.

Als de rare snuiters aan de toog hingen in de “Rozenboom” was hij er ook want hij wist dat er dan plezier te beleven viel.

Als men hem vroeg waarom hij zoveel pinten dronk dan zei hij “*mijnen ezel mut toch oek drinken!*”. 's Morgens om 6 uur was hij echter op het veld om distels te steken of om coloradokevers te vangen.

Wie ook elke week een bezoek brachten waren de **vuilnismannen**: zaterdagmiddag kwamen ze hun boterhammen in ons staminee opeten en daarvoor gingen ze eerst een *cervola* kopen bij Michel. Het water liep uit onze mond als ze die lekkere dikke cervola met een pint bier naar binnen speelden en toeval (!) wilde dat op dat ogenblik *de Lange*, *Zwette Piee* en *Dikke Fideel* ook aanwezig waren omdat Michel dan trakteerde.

Het waren gezellige momenten maar toen de “ernstige problemen” werden besproken moesten we van ons moeder altijd in den hof gaan spelen...

Michel bleef dan ook op zijn drukste dag heel wat langer in ons café want Raymond, Alice en zelfs

Maria gunden hem die plezierige tijd tussen zijn cafévrienden. Hij was die dag dan ook om 6 uur opgestaan om het tijdverlies goed te maken!

Andere cafégangsters waren “*Pinnock*” de cafébaas van “De Klok”, “*Gore*” de barbier en schaapscheerder, “*Janneke de koster*”, “*De smid*”, “*Louis de kliermaker*”, “*Luppe den bienhaaver*”, “*Jan van Miel den boer*”, “*Jean van Titte*” en andere. Twee keer per jaar kregen we bezoek van de fanfare waarin Jean De Cuyper tuba speelde en ook de Oud-Soldaten kwamen op hun teerfeest op bezoek.

Ook ons spaarkaske “**Zorg Vooruit**” zorgde voor heel wat trouwe bezoekers die elke week hun spaarcenten brachten met een maximum inzet van 100 frank.

Een houten kast met schuifjes werd gebruikt om het spaargeld in te steken en iedere spaarder had zijn eigen nummer.

Er was ook geen verplichting om iets te drinken. Een groot aantal spaarders kwamen dus gewoon hun spaargeld in hun schuif steken en gingen verder.

Elke week werd onder toezicht van de penningmeester en het bestuur de gespaarde centen uit de schuiven gehaald en ingeschreven in een groot kasboek waarna het op maandag naar de post werd gebracht en gestort op de ASLK-bank.

Dit gebeurde iedere week, 51 keer per jaar en de 52ste week werd alles van de bank gehaald door onze pa en de penningmeester samen met de intresten dat het spaargeld had opgebracht. Pa mocht dan altijd een wapen meenemen om dieven af te schrikken.

Onze slaapkamer werd dan het bureel van de spaarkas “Zorg Vooruit” en *de Lange* begon zorgvuldig enveloppen te vullen met het spaargeld van iedere spaarder met op de buitenkant zijn of haar nummer en naam. De omslagen werden dichtgeplakt en lagen klaar.

Die dag was het bijzonder druk in ons café want meestal kon er dan toch een pintje af en werd er zonder verplichting ingeschreven voor het jaarlijks teerfeest dat zaterdagavond plaatsvond. Een half pond kalfskop met saus met een paar boerenboterhammen. *Michel den bienhaaver* zorgde voor de kalfskop en zijn saus was wereldberoemd!

Het teerfeest was voor ons een evenement om nooit te vergeten want er werd die avond wat

afgezongen en moppen verteld tot een stuk in de nacht. Wij sliepen (?) dan in de kamer van onze pa en ons ma en volgden alles vanachter de kamerdeur en het sleutelgat! Mooie momenten die wij later doorvertelden op onze familiefeesten.

Jef Wellens, auteur, acteur en regisseur van zovele toneelstukken in Meise schreef het stamlied van spaarvereniging "Zorg Vooruit" en dat werd door de feestvierders uit volle borst meegezongen. Hij schreef er elk jaar nieuwe strofen bij:

(melodie: *Lili Marleen*)

In de maand december, komen ieder jaar,
Blijje Meise-spaarders gezellig bij elkaar.
Het is alsdan de grote dag,
Dat elk zijn centen krijgen mag,
En vrolijk klinkt hun lied,
de spaarders treuren niet...

Twee-en-vijftig weken, wordt het hele jaar,
Dan is bij De Cuyper een schatje bij elkaar
Komt nu de winter in het land,
Het sparend Meise is uit de brand,
En vrolijk klinkt hun lied:
de spaarders klagen niet...

En de vrouwen allen, vragen ventje zoet,
Koop me nu een kleedje, een mantel of een hoed,
W'hebben het ganse jaar gespaard,
Dat is uw vrouw U toch wel waard.
En vrolijk klinkt zijn lied,
een spaarder weigert niet...

Ook de mannen vragen, vriendelijk aan hun Trien,
Krijg ik van die weelde soms ook mijn deel
misschien,

Ik heb toch ook mijn best gedaan,
Nu zijn de zorgen van de baan,
En vrolijk klinkt hun lied,
de spaarders vitten niet.

Zijn nu al de beurzen boordevol gevuld,
Dan wordt er vanavond gedronken en gesmuld.
En bij een pint en naast een lach,
Komt dan de kalfskop voor de dag,
En vrolijk klinkt hun lied,
de spaarders vasten niet.

Sinds zovele jaren is dat zo geweest,
Vlamen kunnen sparen, maar houden ook van
feest...

Dat is ons wezen, onze aard,
Die elke Vlaming steeds bewaart.
Daarom zingen wij nu luid:
hoera voor "Zorg Vooruit" !

Tijdens de brandstofcrisis (de sluiting van het Suezkanaal, 1956) had Jef Wellens een aangepaste strofe gemaakt:

Het kanaal van Suez, brengt ons nu de strop,
Wij zitten met onz' centen en krijgen ze niet op.
Suiker en zout onder de toog,
En onze Ford die staat nu droog.
Daarom drinken wij bier
en maken veel plezier!

In december 1956 werd voor de laatste keer kalfskop gegeten in café "De Rozenboom". We werden verplicht ons café-boerderij te verlaten en zo kwam een einde aan de prachtige jaren die wij daar beleefden.

Jef Wellens schreef voor dit laatste kalfskop-festijn twee nieuwe afscheidstrofen:

Zo klonken de woorden van het oude lied,
Maar de slotakkoorden zijn dezelfde niet.
Want bij een treurmars – wat een strop,
Rolt "Zorg Vooruit" zijn matten op.
En spijtig klinkt ons lied
de tijden keren niet.

Adieu, Jean De Cuyper, en uw Rozenboom
Vaarwel al de leden, goed heil nu onze droom.
Drink nog een pint, zing nog een lied,
Vergeet uw oude spaarkas niet.
Nog altijd klinkt het luid:
hoera voor "Zorg Vooruit" !

Jeugdherinneringen van een straatrat...

Jef De Cuyper

Onze belevenissen in de Rozenboom zijn te vergelijken met die van de helden uit het boek van Ernest Claes : “Wannes Raps” en “De heren van Zichem”.

Wij hadden tijdens de oogst een seizoenarbeider : Kuë.¹ Deze *jonkman* leefde bij *Wis va Pitaiës*, in de *staminee* naast meester Rosiers (Nieuwelaan).

Zijn specialiteit was het uitsteken van distels in het graan. Dat deed hij met een *distelschup*. Zijn instrument heb ik nog steeds in mijn bezit. Eigenlijk past dat in het landbouwmuseum in de oude serre van Frank Robberechts in Wolvertem. Maar ik heb het klein alaam van mijn vader ondergebracht in de stallen van de winkel van de Plantentuin (naast de drankautomaten).

Ons ma had eens lekker stoofvlees (*kabernaan*) gemaakt met geuze. Kuë wou niet verletten. Ik werd erop uitgestuurd om zijn eten op het veld te brengen. Hij was er bezig met ons tante Katrien. Het “*kassoeër*” (pan) met het eten bleef nog een kwartiertje staan tussen het stro. Een grote zwarte kever kroop in zijn eten. Ik hoor nog het gekraak van

het dekschild van het beestje, toen Kuë het tussen zijn aardappelen met stoofvlees plette! Ik wou hem er attent op maken, maar tante Katrien gebaarde van dat niet te doen. Hij speelde zonder verpinken alles lekker naar binnen. Ondertussen weten we dat insecten zeer voedzaam zijn.

Bij het vangen van ratten als er gedorst werd heeft Kuë eens 5 exemplaren tegelijkertijd gevangen : in elke hand één, onder elke knie één en één tussen zijn voorhoofd en de muur.

Kuë was ook de uitvinder van de verkeersremmende maatregelen.

Als hij de Nieuwelaan overstak keek hij nooit of er gevaar dreigde. Hij beweerde dat als iemand op het gevaar wees: “*ze... ze... mutte maa wachte... z’emme mieer taïet az ekik*”.

Maar dat is hem fataal geworden. Bij de zoveelste oversteek heeft een wagen hem overreden. Hij was op slag dood.

Wat zouden de kippen aan het restaurant “Napoleon” bij de Plantentuin van Meise daarvan denken?

Op de stoep in de Boechtstraat voor het café (van linksonder in klokwijzerzin): Jean-Charles Van Keer en Jef Van Keer (kozijns), Piet De Cuyper (°1938); Frans De Cuyper (°1940) en Jef De Cuyper (°1941).

¹ *Nota Piet De Cuyper:* mijn broer Jef De schreef ook over zijn jeugdherinneringen en vertelt hier over iemand die vooral bij de landbouwers in Meise een graag geziene gast was. “*Gast*” is het juiste woord: hij was landbouwersgast die bij de boeren in Meise zijn boterham

verdiende door klusjes te doen op het veld, onkruid te verwijderen tussen de aardappelen, distels te steken, hulp bij het oogsten van het graan en andere tijdrovende bezigheden waar de boeren geen tijd voor hadden of helpers voor inhuurden.

LETSELS...

Jef De Cuyper

Het verhaal van de *Staminee Den Rozenboom*², toen Boechtstraat 21 (nu verdwenen) gaat over de heldendaden van de vier jonge bewoners en hun vriendjes en vriendinnetjes.

Zij speelden op *den hofweg*, die toen van aan de bibliotheek in "*het stroikke*" (= de Limbosweg) naar de achteringang van "*Den Rozenboom*" liep.

Wij organiseerden daar allerhande grote evenementen: Middeleeuwse kansspelen, Ronde van Frankrijk, Olympische Spelen, "Willem Tell"...

Eén discipline van de Olympische Spelen liep uit de hand.

Toen het bij het kogelstoten de beurt was aan Jean De Donder, vatte *Jefke va Florans* post aan de streep die de verste worp aanduidde.

Hij draaide zich om en de zware kassesteen kwam op zijn achterhoofd terecht en botste over de draad de boomgaard in.

Resultaat: geen schedelbreuk, want daarvoor was zijn schedel te dik, maar een diepe snede en gutsend bloed...

Bij het Willem Tell-spel schoot Piet naar de appel op Jefke zijn hoofd!

Deze laatste werd in positie gehouden door broer Frans.

De pijl, gekregen van *Jerôme de paielmaker*, spietste zich onder het linkeroog in de oogkas van Jefke.

Moeder Florans, die op het gekerm afkwam, durfde de bloedende wonde niet nazien en *Michel den bienhaaver* kwam van achter de toog en loste de zaak op. Het oog was niet geraakt, maar dit was het zoveelste litteken.

Daags voor de kermis vochten Frans en Piet een duel uit, binnen, voor de voordeur.

Jefke wou meedoen en sprong vanop een *stameneetafel* op de vechtenden, maar vloog door de ruit van de voordeur op het voetpad.

De belhamels moesten onmiddellijk de glazenmaker Keymolen halen om de schade te herstellen.

De sprong verliep zoals in *Bonanza*, zonder ernstig letsel, maar wel met builen en schrammen.

Bij één van de vele herkansingen schoot Jefke met zijn katapult vanuit de kerselaar een kersenpit juist op de neus van Piet.

Deze raapte prompt een peer op en keilde die recht in het linkeroog van Jefke. Een blauw neuspuntje en een blauw oog waren het resultaat.

's Anderdaags in de klas deed meester Krokaert controle van het resultaat op zijn gekende manier. Hij nam Jefke bij zijn strotvel en keurde zo de schade en de uitleg volgde uiteraard...

Vroeger waren er de "oorlogen" uitgevochten tussen die van "*het dorp*" en die van "*den Hasseltberg*".

Jef schrijft hier zijn "ooggetuigenverslag": *men beweert dat de kinderen tegenwoordig stouter zijn dan vroeger. Ik zou nochtans het tegenovergestelde durven beweren.*

Toen ik nog een bengel was, werden er heuse oorlogen uitgevochten tussen de bendes van de verschillende wijken.

Ik herinner mij twee confrontaties. Het eerste slagveld bevond zich aan de *zes wegskes* tussen Oppem en de Mankevos.

Daar was vroeger een steenbakkerij.

Op de heuvels van leemgrond stonden die van Wolvertem, oog in oog met die van Meise.

Onze wapens waren aardkluiten.

Dit was intifada op zijn Meises.

Zij noemen ons niet voor niets *de klotboeren*.

Er vielen toen veel blauwe ogen en blauwe plekken.

Er werd gevochten tot een van de boeren op het veld het welletjes vond en de bendes naar huis joeg.

² *Nota Piet De Cuyper*: in café "De Rozenboom" waar de 3 jongens en één meisje het kattenkwaad op hun dagelijkse agenda hadden staan, vertelt Jef over de beroemdste hofweg van Meise en omstreken, waar aan

sport werd gedaan en waar de toeschouwers van toneel in het patronaat, doorliepen om tijdens de pauze een pintje te komen drinken. Mijn broer heeft hier zijn eigen verhaal over...

Een tweede gevecht ging door tussen “die van Hasselt” en “die van ‘t dorp”.

Het slagveld was in de toenmalige Boechtstraat over de Nieuwelaan, achter en in de tuin van burgemeester Jules Van Campenhout.

De tweeling Cleynhens voerde de troepen van het dorp aan.

Wie de grootste belhamels waren voor die van de Hasseltsen berg weet ik niet meer. Maar Wilfried De Goeyse maakte er zeker deel van uit.

De wapens waren deze keer gevaarlijker. Wij hadden een hoop bonenstaken buit gemaakt in de tuin van de bureu.

Toen het gehuil tot de werkkamer van onze goede burgervader doordrong, kwam hij aangelopen en tekende de wapenstilstand officieel.

Zijn zonen Jan en Fried behoorden tot het leger van het dorp. Die moesten uiteraard het gelag betalen.

Vreedzamer waren de Middeleeuwse veldslagen in de tuin van de Rozenboom.

Wij bouwden er kastelen met de mutsaards (pakken dunne twijgen die met ijzerdraad gebonden werden).

Met twee latten maakten wij onze zwaarden.

En dan werd er geduelleerd voor de plaatselijke schonen. Ik herinner mij nochtans niet of wij ooit als winnaar met een warme zoen beloond werden.

En als ik de verhalen van mijn nonkels mag geloven, dan overtroffen hun heldendaden de onze zeker qua wreedheid en vandalisme.

Maar dat laat ik hun liever zelf vertellen.

Uit een zinklegering gegoten naamplaatje (156 x 87 mm) met de naam en het adres van de eigenaar, dat ter beveiliging op de karren werd aangebracht.

KRONIEK VAN HET HOF TER BRUGGEN

Marc Gillisjans

*Dit was in het centrum van Wolvertem, in de huidige Mottestraat gelegen.
Het werd door de familie Gierts begin der jaren zeventig van vorige eeuw afgebroken.*

De auteurs van "de Geschiedenis van Wolvertem" (L. Verhasselt, J. 't Kint en J. Lefèvre) citeren op p. 66 het hof reeds anno 1372.

[KA: Kerk Archief – SG: Schepengriffie – HEB: Histoire des Environs de Bruxelles door A. Wauters]:

1372: ...gecocht tgen jouffr. Margriete vander Bruggen op haer huys ende hof ter Bruggen... (KA 8136, 2);

1385: ...achter gielys hof van der bruggen met ene beemdekene ghelegghen ten broeke ... (KA 8137, 6);

1394: ...'t hoff ter Bruggen... (HEB 5, 247);

1487: ...waer voertyden huysen opte staen plagen ende was geheeten thoff ter Bruggen... (SG 8495, 15);

1500: ...een block winnende lants geheeten d block ten Bruggen ... comende metter eenen eynde ter plaetsen geheeten den werckman... (SG 8495, 2v). Popp F 352.

1365

RA Leuven: kerkarchief Groot-Bijgaarden 8136 p. 2

Gielis hof van der Bruggen tenet Jan van der Heyden.

Dit kan er op wijzen dat het hof in huur werd gehouden door ene Jan van der Heyden.

10.12.1372

RA Leuven: kerkarchief Groot-Bijgaarden 7792 p. 53v., cartularium

Juffrouw Margriete van der Bruggen, dochter wijlen Gielis verkoopt aan Jan de Zas van Nederhem twee mudden rogge bepand op *haer huys ende hof ter bruggen te wolverthem gelegen dat houdende es ontrent twee buendere lettel min of meer*; samen met nog enkele percelen van gronden te Wolvertem *ende dat men al houdende es vanden goidshuyse vanden groten bygaerden*.

1394

Histoire des Environs de Bruxelles 5/247 door Alphonse Wauters.

Wouters vermeldt voor de pachthoven onder Wolvertem o.a. *...thoff ter Bruggen* en de familie van der Bruggen zou er haar naam aan gegeven hebben.

1407

RA Leuven: Kerkarchief: abdij Groot-Bijgaarden 8138 p. 3, 9 en 11

In dit cijnregister vinden we *...item joffrouwe magriete vander brugghe II d op inde coolhof aen de stede ter brugghe biden inde ten ganspoele weert ghelegen...* en verder *...magriete vander brugghe vande hofstad die hare moyen was neven thof ter brugghe...* en nog *...item den here van boechout 5 b meersche gelegen neven tperdeusel bi den hove t(er) bruggen...*

16.04.1497

RA Leuven: Schepengriffie Wolvertem 8495 p. 14v

Deze schepenakte opgemaakt voor het laathof van de abdij van Groot-Bijgaarden te Wolvertem werpt misschien een licht op het ontstaan van de naam van dit pachthof.

Buiten dat het Hof gelegen was in de omgeving van twee bruggen over de Molenbeek, wordt in deze akte ook iets over de eigenaars verteld.

De zaak handelt in essentie over 2 mudden rogge die erfelijk bepand stonden *...aen ende op een*

buener lants ¹ luttel min oft meer daer voertyden huysen opte staen plagen ende was geheeten thoff ter bruggen ... tusschen de goeden geheeten den werckman (van de weduwe Gielis van der Beelen), de goeden berthelomeus van der beelen (x Lysbette Jacobs) en tsheeren strate aldaer...

Het was Matthys Matens, zoon wijlen Jan, die deze rente overdraagt aan de gezusters Margareta en Katelijne vander Beelen, dochters van Bartelomeus. Deze rente was hem verstorven na de dood van Katelijne vander Bruggen (x Jan van Laken) die ze zelf had verkregen van haar broer Joost vander Bruggen.

Alles op dezelfde voorwaarden en condities die beschreven stonden in een gezegelde brief dd. half oogst 1363.

19.01.1693

RA Leuven: *Schepengriffie Wolvertem 9140, ongepagineerd*

In dit volume vinden we het *maenboeck van thooft(g)eldt der prochie van wolverthem de anno 1692 gecollecteert by den meyer*, begonnen in 1692 en afgesloten op 19.01.1693.

Onder het *hertschap* van Wolvertem noteren we: *...den meyer deser bancke met syn vrouwe eenen knecht een meyssen twee peerden twee coyen een calff ... facit 10-27...*

De meier waarvan hier sprake was **Jan Baptist de Gronckel** (1643-1703) ² die in 1679 met Margareta van den Borre was getrouwd.

We vonden dat hij, zijn broer Joost, ontvanger der commanderij van Pitzenburg en zijn zuster Catharina, op 09.12.1683 de erfenis van hun ouders deelden (waarvan akte in de schepengriffie Wolvertem dd. 29.10.1719).

¹ Waarschijnlijk is dit het blok *ter Bruggen* waarvan in een akte anno 1500 sprake op p. 2v.

² Geboren te Wolvertem op 02.08.1643 en begraven in de kerk van Wolvertem op 17.09.1703; hij was leenman van het leenhof van Pitzenburg en meier van 1670 tot 1696 en zijn vrouw werd naast hem begraven op 20.06.1715. Ze bekwamen 13 kinderen te Wolvertem gedoopt tussen 1680 en 1695. Hij was de zoon van Marcus de Gronckel, getrouwd te Meuzegem op 08.11.1637 met Elisabeth Bruggemans. In de *Recueil des Epitaphes* van Th.

04.09.1702

RA Vorst: *Staten van Brabant, carton 394 farde 14*

In dit bedeboek van het *hoofd- en beestengeld* opgelegd door de Staten van Brabant vinden we ingeschreven onder het hoofdstuk *'t hertschap* (van Wolverthem):

Jan Baptist de Gronckel, *syne vrouwe twee kinderen boven de xiiii jaer met noch drye kinderen tusschen de seven en acht jaeren, een peerdt met een veulen, twee koyen, een calff, een vigghen, 't vyffde deel van een ploeghe ... 7-11.*

Vergeleken met andere pachters te Wolvertem werd hij maar weinig getaxeerd.

1714 - 1717

RA Leuven: *SG Wolvertem, kaartboek van Mottaer 10868*

→ *Zie volgende bladzijde.*

We vinden het pachthof hierin terug op kaart A onder het nummer 161: eigenaars waren **...d'erffgenamen de Gronckel huys en hoff Oost Jacobus Moerenaut zuyd en west de straet groot 79 roeden.**

Wanneer we de bedeboeken uit 1718-1719 en 1724-1725 er op naslaan, dan vinden we dat in het eerste nog de erfgenamen de Gronckel en in het tweede reeds Jan Baptist de Gronckel wordt getaxeerd.

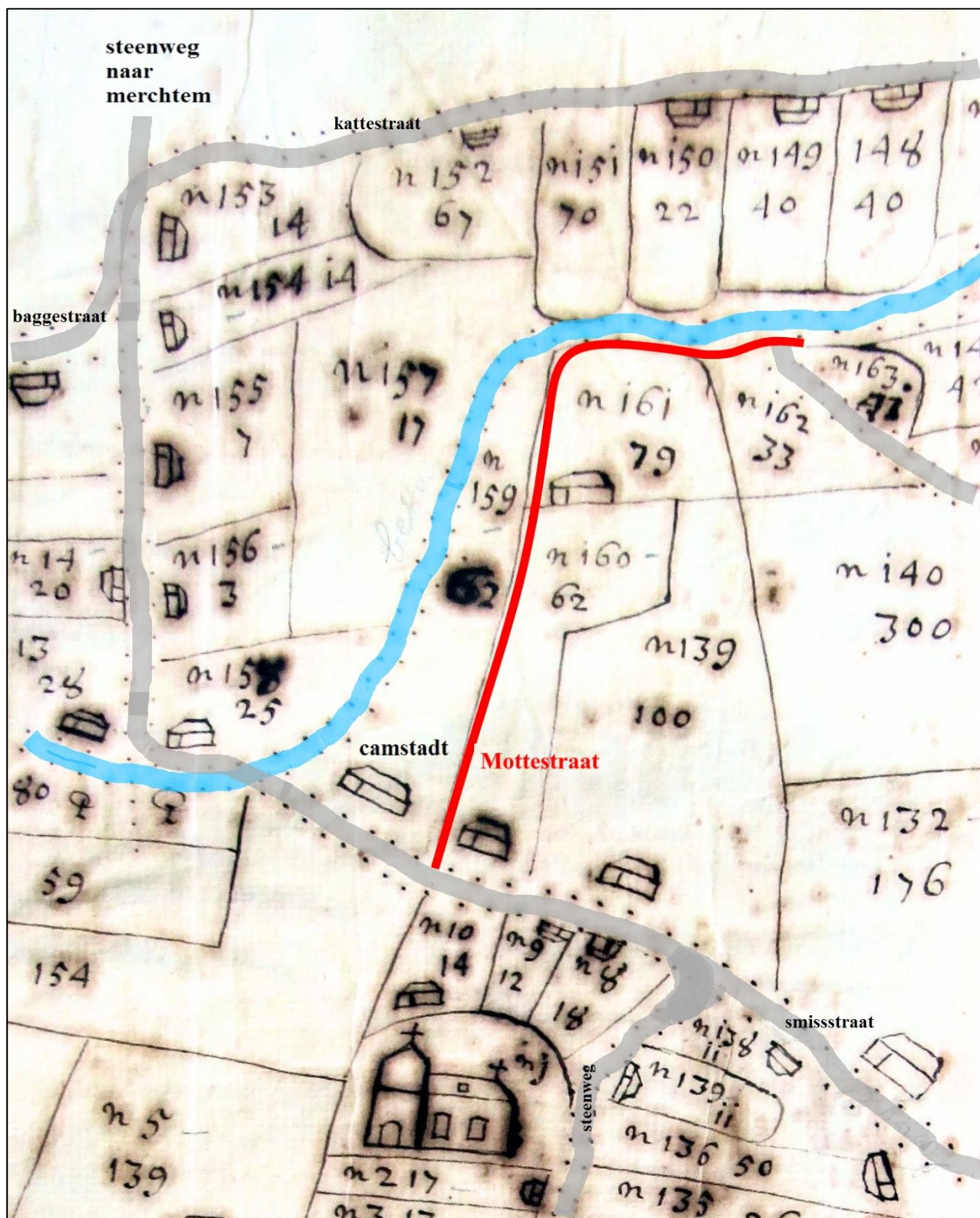
Deze laatste heeft zelfs het bewerkt areaal nog vergroot: van 3-0-76 onder Wolvertem heeft hij er nog 0-1-45 onder Imde en 0-2-38 onder Nerom aan toegevoegd.

Waar de aanslag voor het gemaal ³ eerst slechts 30 st bedroeg is dit nu 2 Rg geworden maar hij zal de aanslagen in drie keer volledig afbetalen.⁴

De Jonghe vinden we de tekst van hun grafsteen terug: *Hier leydt begraven J.B. Gronckel in syn leven meyer deser parochie en griffier van Leenhove van Diligem etc.a Sterf den 17 september 1703 ende Juffrouwe margaretha van den Borre syne huysvrouwe sterf 20 junii 1715.*

³ Het *gemaal* is een belasting op de meelsoorten. Voor elke zak graan die bij de molenaar ter vermalning werd aangeboden, diende men een bepaald bedrag aan belasting (impost) te betalen.

⁴ SA Brussel: Pergameni, register 3449 en 3451.

Nota: Ene Michel de Boeck (x Joanna Henssens) had schulden vermits in maart 1801 een openbare verkoop plaatsvond, ingezet door testamentair uitvoerder Matteus Puttemans voor wijlen Aldegonda de Proost. Het betrof een rente van 1000 gulden courant geld aan een rente van 2.5% getrokken op Michel de Boeck en zijn vrouw Joanna Henssens.

Deze rente stond bezet op een huis met de schuur, stallen, brouwerij en stokerij, 62 r groot, begrensd door 1. de Steenweg, 2. de beek, 3. de erfgenamen de Greve en 4. het Steenmaelstraetken (= de huidige Mottestraat). Dit kan niet anders geweest zijn dan de hoeve Gierts alias Hof ter Bruggen, in 1714 nog bezit van Joos Henssens, de vader van Joanna. Deze

kavel was belast met 2 kapuinen, 2 cijnsgulden en 2 penningen Lovens aan de ex-abdis van Groot-Bijgaarden en met 16 stuivers aan het klooster van Dielegem. Er waren 3 zitdagen geweest: op 21 Ventose IX waren er geen liefhebbers; op 01 Germinal IX werd ingezet op 700 gulden wisselgeld en afgegaan naar 400 gulden en tenslotte op 05 Germinal IX (26.03.1801) waarbij na opbod met 6 hogen de uiteindelijke koper molenaar Peeter Leemans was [RA Leuven: Notariaat De Bruyn-Vilvoorde 11 akte 107].

1734

RA Leuven: Schepengriffie Wolvertem 9073, ongepagineerd

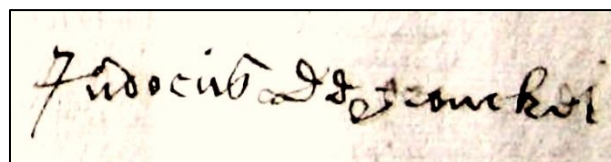
Geeft ons inlichtingen over de beden die de inwoners van Wolvertem dienden te betalen. Zo wordt **Jan Baptist de Gronckel** (1685-1751),⁵ zoon van de voorgaande, aangeslagen voor 7-2-79 landerijen onder Wolvertem, 0-3-66 onder Imde en 0-3-45 onder Nerom en Rossem.

26.05.1743

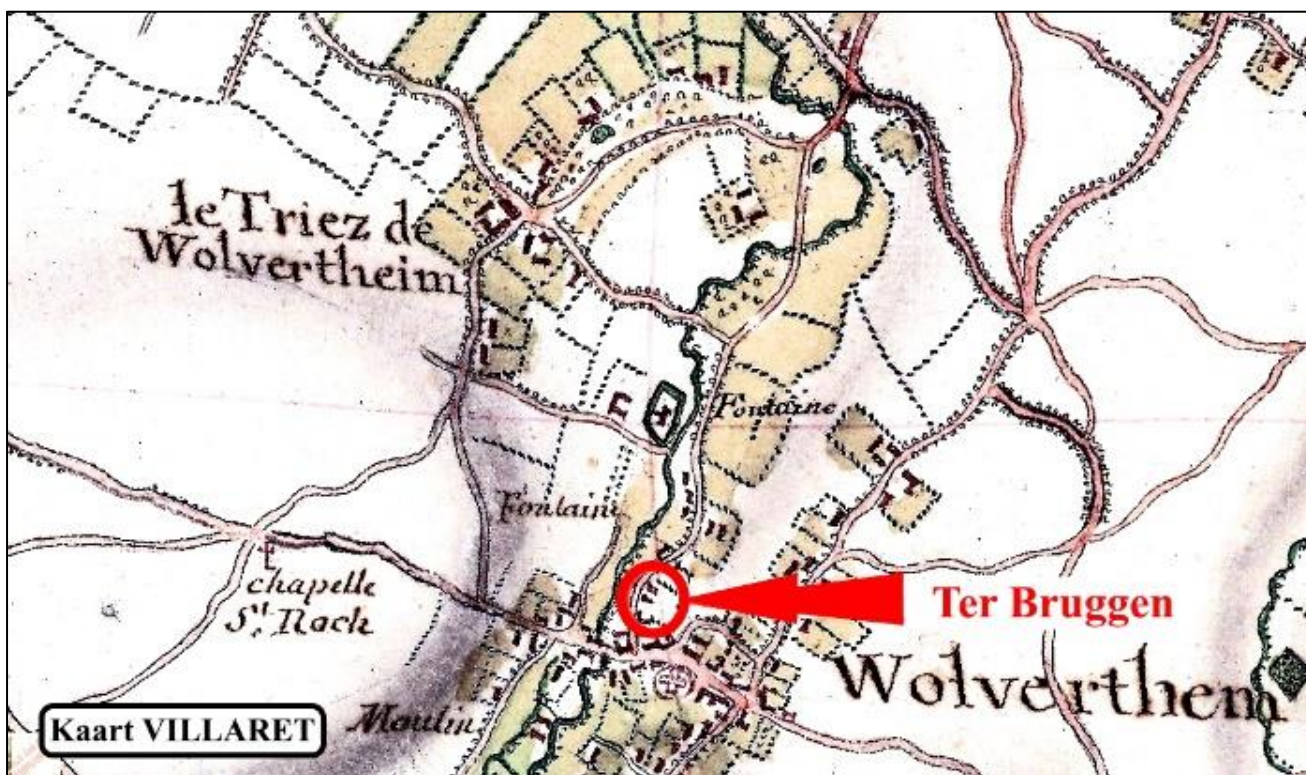
RA Leuven: Schepengriffie Wolvertem 9141, ongepagineerde bundel

Heeft betrekking op een gevecht dat zich afspeelde op 26.05.1743 omtrent negen uur 's avonds tussen enerzijds vader Jan Jacobs en zijn twee zonen en anderzijds de zonen van Jan Baptist de Gronckel. Het drama speelde zich af voor de deur van pachter Jan Baptist de Gronckel waar zijn zoon Peeter samen met de dienstmeid op de stoep zaten.

De clan Jacobs passeerde hier en begon met Peeter op te juttten door te zeggen dat zijn vader een koeienvanger en een deugniet was en zijn broer Judocus een korfdrager.⁶

Op dat ogenblik kwamen Judocus de Gronckel en Hendrik de Meester juist terug van een avondwandeling in het dorp.

⁵ Geboren te Wolvertem op 12.03.1685 en er gestorven op 27.03.1751. Getrouwd te Hombeek op 18.02.1721 met Joanna Cnops, °Hombeek 26.09.1703 en gestorven te Wolvertem op

07.08.1733, dochter van Jan Cnops en Anna Buelens.

⁶ Een vleier, een marskramer.

De verbale scheldpartij mondde al vlug uit in een getrek en geduw totdat plots één der zonen Jacobs een mes trok en driemaal in de rug van Hendrik stak die hevig bloedend naar zijn huis vluchtte.

Ondertussen was ook Judocus twee maal met een mes onder het linker schouderblad gestoken; hij was hevig bloedend op de grond gevallen en werd door zijn broer Peeter vlug in het ouderlijke pachthof gesleept.⁷

27.09.1745

Schepengriffie Wolvertem 9049, ongepagineerd

Is weer een *maenboeck* van de beden opgehaald door de bedezetters.

Onder het *hertschap* Wolvertem bij het nummer 57 vinden we **Jan Baptist de Gronckel** terug, getaxeerd op 7-3-65 land onder Wolvertem en in het bezit zijnde van 4 koeien en 3 paarden.

1747

Schepengriffie Wolverem 9140: telling der inwoners – RA Vorst: Staten van Brabant, carton 397/2-48

Betreft de *Generaele Impositie* op paarden, beesten, haardsteden en schouwen opgemaakt 23.09.1747.

De opneming hiervan werd gedaan door Jan Wijns in absentie van de drossaard maar geassisteerd door de schepenen en de griffier.

Een boete van 10 pattacons was voor hem die valse verklaringen zou afleggen en *degenen iet soude verswygen*.

Jan Baptist de Gronckel , weduwnaar	2-0
Eenen sone	0-0
Een meysen	2-0
Peerden twee	4-0
Drye koyen	4-16
Een rint boven t'jaer	0-16
Een 1/3 ploegh	0-0
Twee haerten eygen huys	1-0
Voor the	3-0
Samen	17-32

⁷ Nota's uit de *informatie preparatoir* (= getuigenissen) genomen ten verzoeke van drossaard Wouters, afgelegd voor schepenen van Wolvertem.

In tegenstelling tot de telling uit 1755 betreft dit geen echte volkstelling maar een telling met als doel belastingen te heffen op personen, op dieren, op bewerkte grondoppervlakte, op het bezit van schouwen en op het verbruik van thee.

Daardoor werden alleen de namen vermeld van de mannen aangevuld met de vermelding of ze een vrouw hadden, van kinderen boven de zeven jaar, van knechten en meiden, van het aantal dieren en schouwen die men in eigendom had.

Wat betreft de vermelding van het woordje *ploeg* kunnen we het volgende zeggen: "ploeg" was een duister en toen reeds verouderd begrip en afgaande op het doctoraat van Frank Daelemans over het Pajottenland in de 18de eeuw kunnen we het begrip ploeg omschrijven als zijnde voor Brabant een oppervlakte van ongeveer 20 bunder.

1745 - 1748

Schepengriffie Wolvertem 7844 akte 4 en akte 25

Deze hebben betrekking op de vergoeding die **de Gronckel** vraagt voor zijn leveringen, die hij gedurende deze periode aan het Franse bestuur diende te doen.

We leren er uit dat hij met zijn wagen en drie paarden gedurende 23 dagen naar en voor het leger reed, nog eens om met een wagen en drie paarden gedurende vier dagen voor 39 dagen naar het leger gereden te hebben en nog eens met een wagen bESPANNEN met drie paarden gedurende vier dagen te zijn opgeëist geweest; tenslotte diende hij nog 2 sisters haver te leveren.

Hij werd hiervoor vergoed met resp. 149-0-0 en 2-8-0. Alleen de pachter van het Hof te Wilre en Francis Verbelen werden nog meer uitbetaald.

Ook diende hij in die periode 26 mannen en 26 paarden gedurende 1 nacht te logeren en nog eens 3 mannen en 4 paarden gedurende 46 dagen.

We vonden van hem ook een eigenhandig geschreven papier waarop hij zorgvuldig noteerde wat hij, tot last van de parochie, in 1746 ten dienste van de Franse koning, had uitgevoerd: verschillende reizen met zijn wagen bESPANNEN met vier paarden (waarvan hij er soms twee ging lenen bij Gillis van den Broeck, soms bij Peeter de Smet, soms bij Jan de Valck) naar Brussel,...⁸

Alleen deze *informatie preparatoir* was aanwezig in het bundel.

⁸ RA Leuven: schepengriffie Wolvertem 9142, ongepagineerd.

1750

Schepengriffie Wolvertem 9052, ongepagineerd

Geeft een telling weer van het aantal communicanten, koeien en paarden waarbij **Jan Baptist de Gronckel** wordt ingeschreven met respectievelijk 5, 4 en 3 eenheden.

De weduwe Michiel de Roover, wiens dochter even later met Judocus, de zoon van Jan Baptist, zou trouwen wordt vermeld met respectievelijk 6, 7 en 4 eenheden.

Deze Judocus zullen we geheel zijn levensloop in de archivalia tegenkomen met in het bezit van 5 koeien en tussen de 10 à 11 bunder land bewerkend.

In 1754 delen hij en zijn broer Peeter het sterfhuys van hun ouders in twee gelijke delen, veel stelde het niet voor: Judocus bekam ½ b land op de Oppemkouter en Peeter 1 dw land op de Windmolenkouter en 1 dw land te Zemst waarbij hij nog 100 Rg. opleg kreeg van zijn broer.⁹

1755

RA Vorst: Office Fiscal 1386/32 Wolvertem: op microfilm

Onder *t'Hertschap van Wolverthem* worden in deze telling der haardsteden vermeld: **Judocus de Gronckel**,¹⁰ pachter, met zijn vrouw, Petronella 2 jaar en Barbara 6 maanden; verder nog twee knechten en een meid.

1777

Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden door graaf de Ferraris: deel Vilvoorde

➔ *Zie kaart hiernaast.*

We vinden hierop het Hof aangeduid door twee afzonderlijke rode gebouwen rechts van de beek gelegen.

21 04 1788

Schepengriffie Wolvertem 7768 p. 460v

Judocus de Gronckel (1721-1790) getrouwd te Wolvertem op 06.02.1752 met Joanna Maria de Roover (1721-1805)¹¹, pachters, gaan een lening aan van 600 gulden en een tweede van 300 gulden bij de Huisarmen van Vilvoorde en bij het Sint-Niklaasgasthuis te Vilvoorde en geven hiervoor als pand een hof bestaande uit een stenen huis, schuur, stallen, gronden en toebehoren met de hovingen groot 1 ½ dw gelegen in de *Steenmaelstraete tegens over den steenen borreput aldaer*.

Het hof was toen belast met 4 kapuinen, 30 eieren, 12 scellingen Lovens en 20 penningen Lovens aan de abdij van Groot-Bijgaarden.

Ze kochten dit alles van de Heer Michel de Brouwer, rentmeester der stad Mechelen en weduwnaar van Juffrouwe Joanna van der Strepen, met procuratie tot goedenisse vanwege zijn kinderen opgemaakt door notaris J.F. Hens uit Mechelen op 03.11.1772.

⁹ RA Leuven: notariaat van Vlaams-Brabant: Wolvertem: Philippus Van Malderen, akte 5 dd. 14.09.1754.

¹⁰ Rentmeester der kerkgoederen van Wolvertem. Daar geboren op 30.12.1721 van Jan Baptist en Joanna Cnops. Het volledige bezit van Judocus,

daarna zijn weduwe en daarna hun zoon Petrus, vinden we in de schepengriffie van Wolvertem 9905 p. 49.

¹¹ Geboren te Wolvertem 15.05.1721 van Michel en Jacoba van Humbeeck en er overleden op 30.01.1805.

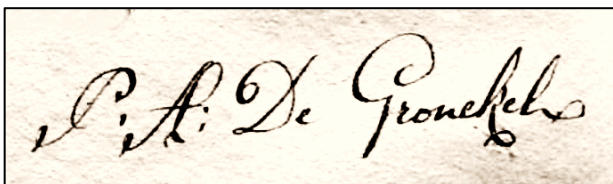
1789 - 1793

Schepengriffie Wolvertem 9069, 9078, 9142 & 9145, telkens niet gepagineerd

Het eerste archiefstuk betreft een staat van wagenvrachten gedaan op 26.11.1789 ten dienste van Zijne Majesteit waarin **Judocus de Gronckel**, pachter samen met zijn zoon Petrus (Antonius) met hun wagen en vier paarden beladen met koren en haver naar Brussel rijden; het tweede stuk handelt over de staat van leveringen van wagens en paarden ten dienste van de Belgische Krijgslieden en hierin rijden Judocus en Peeter (Antoon) op 07.01.1790 en op 09.09.1790 met een wagen en vier paarden voor vijf dagen weg naar Namen, de tweede keer zijn zij naar Namen 22 dagen onderweg geweest

Het derde stuk betreft de weduwe Judocus de Gronckel die gedurende het jaar 1793 vijf keer wordt opgeëist om met haar wagen en paarden vrachten naar Mons en Valenciennes te vervoeren. Ze is hiervoor vijf tot zeven dagen verlet geweest. In een lijst opgemaakt in januari 1795 wordt de weduwe met een levering aan de Franse bezetter van 1157 pond tarwe vermeld.

Uit een telling opgelegd door de Franse Republiek in het jaar III halen we nog meer gegevens. Notaris Caroly uit Brussel was als commissaris benoemd om ter plaatse bij de inwoners van Wolvertem samen met de burgemeester, de griffier en een schepen opname te gaan doen van de veestapel en de hoeveelheid gecultiveerde goederen welke ze bezaten. Zo komen ze op 20 Vendémiaire III bij **Petrus Antonius de Gronckel**, pachter, en deze verklaart hen 5 personen te moeten onderhouden en 10 b 2 dw land en 3 dw weide te bewerken.

¹² SA Brussel: Pergameni, liasse 535B. Tussen haakjes de hoeveelheden die hij zelf denkt nodig te hebben tot de volgende oogst. Alhoewel hij geen boekwei heeft liggen denkt hij toch 12 sister nodig te hebben tot de volgende oogst.

¹³ Geboren te Wolvertem op 18.09.1756 onder de naam Petrus Antonius en er overleden op

Hij heeft bovendien 63 (20) sister tarwe in stock, 46 s (46) koren, 16 s (20) gerst, 20 s (4) sloorzaad, 20 pond (30) hop, 35 s (70) haver, 2000 p (3000) hooi, 9000 bussels (9000) stro en 36 p (100) vlas ¹².

Zijn veestapel bestaat uit twee wagens, 5 koeien, 5 kalveren, 2 varkens, 3 paarden, 3 veulens. Alleen de kalveren kunnen ze missen.

1796 (telling jaar IV)

Bibliotheek Rijksarchief: bevolkingstelling kanton Grimbergen: Wolvertem

Onder het nummer 53 e.v. vinden we de weduwe genoteerd als **Jeanne de Roover**, 70 jaar, samen met haar zonen Pierre, 38 jaar, en Joseph, 30 jaar, De Gronckel.

Een knecht woonde reeds 15 jaar bij hen en een meid hadden ze op dat ogenblik reeds een jaar in dienst.

28.06.1802 (09 Messidor X)

RA Leuven: notariaat Vlaams Brabant (oud nr. 16093) akte 88 van notaris Van Gansen uit Vilvoorde

Moeder De Gronckel en haar vier nog levende kinderen komen *in gemeyn consent mondelinge gedaen* overeen alle meubilaire effecten bevonden ten huize van hun moeder, de weduwe Judo De Gronckel, zoals het koper, de ketels, de paarden, koeien, varkens, mest, koren, haver op de zolder, het pachtersgerief, al de granen en vruchten te velde uitgenomen het sloorzaad te velde en de gedorste tarwe bijgevuld op de zolder, hetwelk moeder aan haar reserveerde, te verkopen voor 907,03 fr (of 500 gulden courant geld) aan hun broer en zoon Petrus de Gronckel, nog jongman op dat ogenblik.

Deze verkoop is waarschijnlijk gebeurd met het oog op het aanstaande huwelijk van hun broer **Petrus Antonius De Gronckel** (1756-1834) ¹³, hij trouwt te Brussegem op 28 10 1802 (06 Brumaire XI) met Joanna Maria Van der Perre (1764-1839). ¹⁴

02.04.1834, aangifte gedaan door zijn schoonzoon Josephus Adrianus Gierts.

Het testament De Gronckel-Van der Perre vinden we bij notaris P.J. Van Gansen uit Vilvoorde dd. 08 Brumaire XII (31.10.1803) akten 11 & 12.

¹⁴ Geboren te Brussegem op 18.01.1764, dochter van Petrus en Jacoba De Vis. Overleden te

1821

Archief van het kadaster van Vlaams-Brabant, J. Stevensstraat 7 te 1000 Brussel

Hierop is het Hof ter Bruggen mooi weergegeven gelegen aan de huidige Mottestraat.

Anno 1832 is er nog steeds sprake van het pachthof van **Pierre De Gronckel**.

Wolvertem. Hun testament vinden we bij notaris Van Gansen uit Vilvoorde dd. 08 Brumaire XII (31.10.1803) akten 11 & 12. Beiden worden hierin pachters genoemd en de roerende goederen zal de langstlevende in volle eigendom krijgen terwijl hij de onroerende goederen de tocht zal verkrijgen.

¹⁵ Geboren te Wolvertem 11.11.1803 en er overleden 21.11.1871, dochter van Petrus Antonius De Gronckel en Joanna Maria Van der Perre. De aangifte van haar overlijden wordt gedaan door haar twee zonen Leon en Petrus Josephus Gierts. In de akte van hun burgerlijk huwelijk op 02.07.1823

14.04.1837

RA Leuven: registratie & domeinen 2134 akte 148

Dit omvat de aangifte van de successie van Josephus Adrianus Gierts door zijn weduwe Joanna Catharina De Gronckel, die verklaart nog zeven kinderen in leven te hebben.

Ze hadden een huwelijkscontract bij notaris A. Kips uit Grimbergen op 28.05.1823 laten maken en ze bezitten volgende goederen: drie stukken zaailand te Nerom, twee stukken zaailand en een boomgaard onder Sint-Brixius-Rode (Meise), een huis en hof te Limbos (Meise), een beemd te Leerbeek, land op de Windmolenkouter te Wolvertem, een behuisde hofstede genaamd het *Drijblock* te Wolvertem, nog een behuisde hofstede in de Steenmaelstrate te Wolvertem (= dit is het Hof ter Bruggen) en nog een stukje erf tussen de beek, de Steenweg en de Steenmaelstrate (= de huidige Mottestraat).

1841 - 1846 & 1847 - 1856

Bevolkingsregisters Wolvertem: wijk A 31 & volume A folio 37 – Kaart der Buurtwegen op het gemeentehuis van Wolvertem

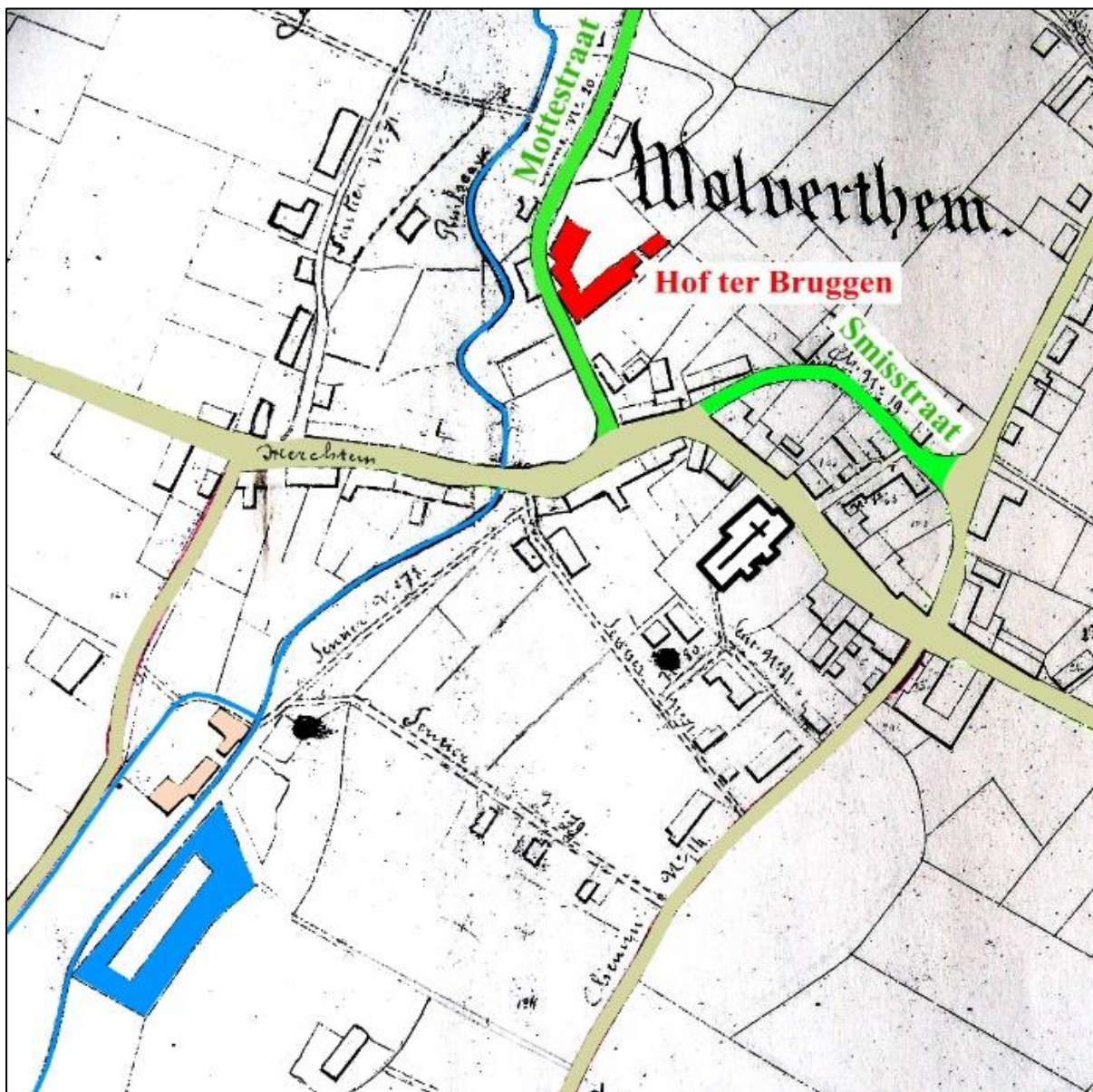
In het eerste register worden op het huis nummer 31 de weduwe Gierts, haar zeven kinderen, 4 knechten en 2 meiden ingeschreven; in het tweede register wordt **Joanna Catharina De Gronckel**

(1803-1871) ¹⁵, een weduwe van 42 jaar, ingeschreven samen met haar zeven kinderen behouden van **Josephus Adrianus Gierts** (1801-1836)¹⁶.

wordt ze vermeld als zijnde minderjarig en 19 jaar oud.

Heel vreemd is dat er in dit gezin twee Joanna Catharina's werden geboren. De eerste op 11.11.1803 (19 Brumaire XII) en de tweede op 11.08.1807 hetwelk echter reeds na 24 dagen stierf op 05.09.1807. Normaliter zou men verwachten dat het eerste kindje zou gestorven zijn. Hier dus niet.

¹⁶ Overleden te Wolvertem in zijn pachthof op 19.10.1836; geboren te Sint-Brixius-Rode (Meise) op 20 Floréal IX (10.05.1801), zoon van Frans Jan Gierts en Maria Catharina Schoonjans uit Leerbeek,

Volgens de atlas van Popp bezaten ze land in de Vlieten (F 119), op de Lindenkouter (F 507, 551a, 577), de Windmolenkouter (F 797, 852, 853, 855, 856) en den Boskant (A 597, 598); en dit voor een totaal van een totaal van 7 ha 64 are 90 ca.

Kort na zijn dood verkoopt de weduwe voor 1.678 francs een huis met zijn ap- en dependentiën genaamd het *Deykblock*, perceel F 665/667, groot 62 are 86, gelegen tegenover de watermolen.¹⁷

pachters en kleinzoon van Jan Baptist Gierts en Francisca Sterckx (zuster van de kardinaal) en van Petrus Schoonjans en Petronella De Hertogh, burgemeester, pachters op de hoeve (nu Eddy Merckx) te Rode. Huwelijkse voorwaarden werden opgemaakt op 28.05.1823 voor notaris Kips uit Grimbergen.

13.12.1859

RA Anderlecht: Rechtbank van Eerste Aanleg, burgerlijk: repertorium der notarissen 10 – Bocklandt, Malderen

Joanna Catharina De Gronckel, getrouwd te Wolvenhem op 02.07.1823 met Josephus Adrianus Gierts, geboortig van Sint-Brixius-Rode, doet gift van het pachthof aan haar zoon **Josephus Leonardus Gierts** (1826-1899).¹⁸

¹⁷ RA Leuven: notaris Den Abt, Merchtem 10 akte 85 dd. 22.07.1838; waarschijnlijk werd deze verkoop gedaan om in het onderhoud met haar zeven kinderen te kunnen voorzien.

¹⁸ Gemeentehuis Wolvenhem: kadastrale legger volume 1 artikel 219. Gift in 1860 van de percelen F 332, 333, 351, 352 = het pachthof met de

Ze verkoopt dat jaar eveneens een huis met de omringende grond in de Heidestraat.

Na de vroegtijdige dood van haar man is ze nooit meer hertrouwd.

1867 - 1880

Gemeentehuis Wolvertem: Bevolkingsregister Wolvertem folio 125

Josephus Leonardus alias Nard Gierts, die in 1860 met Anna Ludovica Van Roy was getrouwd ¹⁹, bewoont nu sinds enkele jaren het Hof samen met zijn vrouw, zijn schoonmoeder, zijn ongetrouwde broer Jan Jozef Gierts, zijn schoonouders Van Roy-Houman en zijn 12 kinderen.

Volgens de atlas van Popp is het Hof (F 332, 333, 351, 352) nu zijn eigendom. Bemerkt dat deze percelen langs beide zijden van de Mottestraat liggen.

11.07.1871

RA Leuven: notaris Van der Stegen de Putte 4 akten 114 & 127; 115 & 128

Op 11.07.1871 heeft **Leonard Gierts** bij definitieve toewijzing in een openbare verkoop ²⁰ van de goederen van de overleden echtgenoten Adriaan Jan Puttemans x Joanna Theresia Van Nieuwenhoven, pachters van het Hof ter Nood op de Dries te Wolvertem, de loten 1 tot 14 gekocht zijnde de percelen F 119, 120 (Dries-Vlieten), 420, 421 (Neromkouter), 531(achter het klooster van de Oppemstraat) onder Wolvertem gelegen en de loten 1 tot 7 te Rode onder Meise op het Rodeveld en Winkelveld gelegen.

Uit dezelfde verkoop bekwam hij nog de percelen F 89, 90 (den Berg), 556, 557, 558 (Lindenkouter) en 724 (Bieshoecht) eveneens te Wolvertem. Alles bij elkaar kocht hij ongeveer 8 ha land en weide voor 40.890 frank.

---

omliggende grond en de grond aan de overkant van de straat. Zie ook artikel 1551 in volume 5.

¹⁹ Zijn huwelijk startte goed want op 01.06.1859 liet zijn kozijn Petrus Josephus Gierts, pachter uit Sint Brixius Rode hem vermelden in zijn testament: hij

13.01.1872

RA Leuven: notaris Victor Van der Stegen de Putte uit Humbeek: 5 akten 8 tot 15

Betreft de verkoop voor 45.665 frank van ongeveer 8 ha land en weide door **Leonard Gierts** aan zijn broer Jan Jozef Gierts, pachter op het Hof ter Nood aan de Dries te Wolvertem.

Het gaat hem over de hogergenoemde percelen onder Rode, Meise en Wolvertem welke het echtpaar Jan Jozef Gierts-Capers reeds in huur hadden.

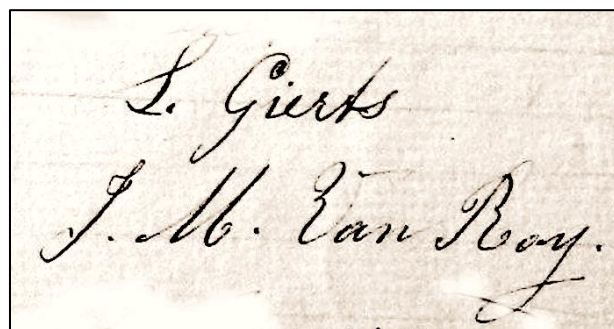
17.07.1872

RA Leuven: Notariaat Vlaams Brabant 41345 notaris Kips uit Wolvertem & RA Leuven: Notariaat Vlaams Brabant: notaris Van der Stegen de Putte 5

Leonardus Gierts koopt van zijn broer Jan Frans Gierts de stukken F 332, 333, 345 in de omgeving van het pachthof.

In deze periode verkocht hij ongeveer 6 ha land en weide gelegen in de Vlieten, den Boskant, op de Lindenkouter en de Windmolenkouter.

Tevoren had hij reeds op 13.01.1872 voor 24.500 francs aan zijn broer Jan Jozef Gierts-Capers zijn landerijen onder Sint-Brixius-Rode (1 ha 50 are) en Wolvertem (2 ha 37 are) verkocht die hij op 11.07.1871 had verworven (not. Van der Stegen).

A photograph of a document showing two handwritten signatures in cursive ink. The first signature is 'S. Gierts' and the second is 'J. M. Van Roy.' The paper is aged and slightly yellowed.

schenkt Leonard zo maar eventjes 5.000 francs! RA Leuven: notariaat Wambacq-Humbeek 9 akten 96 en 157, 158 en 163.

²⁰ Deze ging door in de herberg Sint Maarten, uitgebaat door Jozef Van Humbeek.

18.02.1890

*Notariaat Vlaams Brabant (oud nr. 41363) akte 36:
notaris A.J. Kips uit Grimbergen*

Josephus Leonardus Gierts (1826-1899)²¹, weduwnaar van Anna Ludovica Van Roy (1836-1864), nu gehuwd te Brussegem 13.12.1865 met haar zuster Joanna Maria Van Roy (1840-1894)²², samen met zijn kinderen uit het eerste huwelijk Petrus Alphonsius en Joanna Maria Gierts; geven het pachthof in pand voor een lening van 6.000 frank aangegaan bij Peter Bourjou x Nathalie Selleslagh uit Sint-Jans-Molenbeek.²³

Niet alleen het pachthof werd in pand gegeven maar ook al de aanwezige materialen, de landbouwbenodigdheden en de beesten; verder de 30 appelbomen, 21 perelaars, 16 krieckenbomen en 900 rode en zwarte bessenstruiken.

Dit alles bedroeg 81 are 86 ca en was kadastraal gekend onder de nummers 332, 333, 345 en 350/352 van sectie F.²⁴

Het pachthof, staande op 36 are 20 ca, was afkomstig van Leo's moeder Joanna Catharina De Gronckel, rentenierster.

Bij geen stipte uitvoering van de leningsvoorwaarden behielden de *leenaars* zich het recht om de pandgoederen in een openbare vrijwillige verkoop te brengen.

Met zijn tweede vrouw bekwam hij nog elf kinderen waarvan er slechts één vroegtijdig stierf.

1901 - 1910

Bevolkingsregister Wolvertem: boek 1 folio 115

Nadat hun ouders waren overleden bleven er van de dertien kinderen nog verschillende op het Hof: te weten Joanna Maria Justina, ongehuwd; Jozef Laurentius, ongehuwd (maar in 1901 gehuwd met Joanna Melania Puttemans van het pachthof op de Dries huis nr. 25 welk daarna *het hof der kinderen Gierts* werd genoemd); Denis die in 1903 trouwt; Karel Gustaaf, ongehuwd; Frans Karel die in 1910

zal huwen en Anna Catharina Petronella, de ongehuwde tweelingzuster van Karel Gustaaf.

Karel Gustaaf Gierts alias *Baronsken* (°Wolvertem 15.07.1878), bieruitzetter, huwt te Asse op 23.10.1915 met Marie Valentine *gezeid Trinette* Van Houdenhove (°Hekelgem 12.02.1882).

Bieren werden geleverd door de brouwerij Callebaut.

Anno 1917 vinden we in een p.v. opgemaakt door veldwachter Van Campenhout dat Gierts Gustaaf, bierhandelaar en landbouwer, aangifte doet van 500 fr schade doordat hem 200 kg peren waren ontstolen samen met 30 kolen, 100 selders, 500 rapen, 20 witte kolen en 50 kg bitterwortelen.

En hij noemde de daders bij naam en woonachtig in de Mottestraat en op den Dries.

Anno 1920 was nog steeds zijn broer Filip uit Mechelen de eigenaar van het hof, alhoewel Gustaaf, toen handelaar in sterke dranken en bieren, met zijn eigen en zijn zusters gelden reeds voor 8 à 9.000 fr en met 600 fr gelden van zijn vrouw kosten had gedaan in het pachthof.

Dit kwam aan het licht omdat zijn zusters aangifte hadden gedaan van dreigementen aan zijn halfbroer Alfons en zijn uitspraken dat hij *het pachthof dan maar onder hun voeten moest afbranden*.

Er bestond tussen zijn zusters en hemzelf nog steeds geschil omtrent de verdeling van meubelen, huurlanden, oogstopbrenghen, enz.

In een p.v. uit 1933 vinden we dat Gustaaf dan reeds zonder beroep was en inwonend bij zijn zusters.²⁵

Hij verhuist op 05.07.1921 met zijn drie kinderen (Willy, Clemens en Roger) naar Breestraten in Merchtem.

Vijf maanden daarvoor, op 25.02.1921, waren drie kleine kinderen Gierts, geboren tussen 1911 en 1914 te Kontich, (van zijn zuster Maria Josephine °1868?) uit Kontich op het hof gekomen waar op

²¹ Geboren te Wolvertem op 20.04.1826, er gestorven op 23.09.1899, zoon van Josephus Adrianus en Joanna Catharina De Gronckel.

²² Kinderen van Laurent Jozef Van Roy (°Erps-Kwerps 1782) en Josine Houman (°Ossel 1825) die hier ook inwoonden.

²³ Ook bij burgemeester Louis-Chrétien t' Kint werd er op 09.08.1889 met een looptijd van vijf jaar 1.400 francs geleend aan 4%

²⁴ Op een openbare verkoop verkregen van de kinderen van Judocus Ludovicus Leemans, F 350/352.

²⁵ Gemeentehuis Wolvertem: doos 290: p.v. 's van veldwachter Van Campenhout, dd. 06.10.1917.

dat ogenblik nog de twee ongetrouwde zusters van Gustaaf woonden.²⁶

Het gezin Karel Gustaaf verschijnt terug op het Hof in april 1925; de drie kinderen Gierts wonen er dan nog steeds samen met nog ongetrouwde zusters van Gustaaf.

Met hen zal het boerenbedrijf stilaan uitdoven. Zoon Clemens en kleinzoon Erik blijven nog wel wonen op het pachthof maar hebben niets meer met de boerenstiel te maken.

Het hof zal dan ook stilaan vervallen en omtrent 1973 worden afgebroken. De hierop volgende eigenaars hebben tevoren het hof nog bewoond maar niet meer in uitbating gehouden.

Op het erf van het hof bouwde Clemens Gierts nadien een villa.

Clemens Gierts °Wolvertem 03.08.1918,
x 1949 Paulina Jacobs °Bugghout 25.01.1926.

Erik Gierts °Wolvertem 03.07.1952.

²⁶ Bevolkingsregister Wolvertem 1911-1920, boek 2 folio 210.

In een vorig nummer van ons tijdschrift (nr. 134, juli 2020) brachten we een uitvoerige beschrijving van de begrafenisgewoontes in Wolvertem en daarop bezorgde ons medebestuurslid Willy Kerremans ons beelden van de uitvaarten * van zijn overgrootvader en grootvader in 1955 en 1956 in Westrode (en zijn pentekening uit 1994 van zijn overgrootvader). En tegelijk een korte tekst wie deze figuren waren...

VADER EN ZON, JOANNES EN FRANS KERREMANS

Hendrik Frans en Willy Kerremans

(opgetekend tijdens een familiefeest op 16.04.1994)

"Wannes", want zo was hij gekend, werd in 1866¹ te Westrode geboren.

Hij was de jongste uit een gezin van 9 kinderen. Zijn eerste zus werd in 1849 geboren. Zijn enige broer *Luppen* (Philippus of Filip) werd in 1852 geboren.

Wannes was een zeer fijnzinnig man, schrander van geest en zeer leergierig.

In de toenmalige bibliotheken van Westrode en Londerzeel had hij spreekwoordelijk bijna alle boeken gelezen.

In de jaren 1885-1900 schreef hij krantenartikels voor de plaatselijke weekkrant '*De Londerzelenaer*'.

Wannes had het in het ouderlijke huis best naar zijn zin. Als jongste zoon van het gezin werd hij door zijn zusters in de watten gelegd.

De meeste van die zusters waren handige naaisters, en kleden Wannes tot de best geklede jongen van Westrode. Fier vertelde hij later dat hij in de streek de eerste *pardessus* (overjas) droeg.

Toen hij zes jaar was in 1872, maakten ze voor hem een soldatenuniform, gelijkend op het uniform van de Franse soldaten of *sansculotten* die ons land tijdens hun oorlog tegen de Pruisen bezetten.

Wannes zijn vader was timmerman en herbergier.

Op de bovenverdieping van de herberg was er een kleine zaal die voor kermisbals en toneel gebruikt werd. Hierdoor werd Wannes dan ook een groot toneelliefhebber en acteur.

Zijn moeder, Catherina Van den Bergh uit Londerzeel, had de handen vol aan de uitbating van de herberg en de verzorging van de 9 kinderen.

Zij bakte bovendien nog brood dat ze in de herberg en aan de burens verkocht. Haar kleinzoon Frans (en achterkleinkinderen Madeleine, Jan, Hendrik en Willy) zullen haar later opvolgen in het bakkersberoep.

In 1890 deed hij op 24-jarige leeftijd aangifte van het overlijden van zijn vader Pieter Frans.

Zijn grootvader Corneel heeft hij persoonlijk niet gekend, daar deze 1 jaar voor zijn geboorte overleed.

Wannes bleef lang thuis, waar hij het goed had, tot op 32-jarige leeftijd.

Er was toen bij de burens een trouwlustige dochter, die op de koop toe de boerderij van thuis toegewezen kreeg. Regina De Hondt was één jaar ouder dan Wannes, en toen ze trouwden in 1898, had een spuits uit de buurt, met krijt het volgende op de schuurpoort geschreven:

*Kerremans proper,
met aa lijf vol koper,
met aa gat vol gaad,
ge zijt berrevoets in 't huiseken getraad.*

Ze lieten er geen gras over groeien, want 10 maanden later werd hun eerste zoon Frans² geboren. Wannes schreef naar een vriend in Londerzeel: "*Vroedvrouw Rosa Van den Broeck heeft ons deze nacht een kloeke jonge zoon gebracht. Moeder en kind zijn naar ieders wens... zo gezond als enen kwieke mens.*"

Een jaar nadien (1900) werd zoon Achiël geboren en opnieuw een jaar later kwam Emiel ter wereld.

* Midden 20ste eeuw was het vaak de gewoonte dat een fotograaf gevraagd werd om over het verloop van de begrafenis een klein album te maken. Deze meestal erg duidelijke foto's zijn nu ware tijdsdocumenten geworden, zowel over de aanwezigen als over de omgeving waarin dit alles zich afspeelde en de gebruiken van toen.

¹ Geboorte 25.01.1866 in het ouderlijk huis – aangifte hiervan de volgende dag, akte nr. 4.

² Deze Frans Kerremans (1899-1956), zelf oud-gemeenteraadslid, was de vader van (Hendrik) Frans Kerremans (°1931), de ere-oud-burgemeester van deze gemeente en dus ook de grootvader van Willy Kerremans (°1954), die oud-schepen van Meise is.

Achterkleinzoon Willy zal deze regelmaat navolgen door ook drie zonen te produceren, maar dan aan een tempo van één zoon om de zeven jaar.

Doch het geluk van het gezin Kerremans - De Hondt was van korte duur.

Op 12.09.1905, op 41-jarige leeftijd, overleed zijn vrouw Regina... en Wannes was weduwnaar met 3 zonen, waarvan de oudste amper 6 jaar was geworden.

Doch de tijd heelt de wonden, en op 27.09.1906 hertrouwt Wannes met de 4 jaar oudere Christina De Bondt uit Londerzeel.

Met deze tweede vrouw van 44 jaar, had hij een goede levensgezellin en werkkraacht in huis gehaald.

Helaas, ook deze tweede vrouw stierf te jong in 1925, en Wannes was voor de tweede maal weduwnaar.

Tussen 1923 en 1930 huwden Wannes zonen.

Frans huwde Elisa Van Doorselaer. Hij werd bakker en *Lisken* had de herberg, winkel en zes kinderen onder haar beheer. Zijn bakkersvaardigheid werd voortgezet door zijn kinderen en vandaag beklemtoond door kleinzoon Yves.

Achiel huwde Catharina Van Hoorebeeck. Zij bleven op de ouderlijke boerderij en kweekten kolen, waar vele kinderen uit kropen.

Emiel, bijgenaamd Bernard, huwde Katrien Van Mol, en werd beenhouwer. Uren in 't ronde werden zijn pensen gewaardeerd. Menig uit de kluiten gewassen boerenvarken is onder zijn scherpe messen gesneuveld. Zijn vakkundigheid wordt vandaag bevestigd door zijn kleindochter Gisele.

Wannes woonde in bij zoon Achiel op de boerderij. De verstandhouding was er uitstekend.

Doch in 1936 sloeg het noodlot opnieuw toe. Schoondochter Katrien overleed na een kortstondige ziekte. De familie Kerremans was weer in rouw.

Ieder voelde met Achiel en Wannes mee. Ze bleven achter met zes kinderen, vijf meisjes en een jongen.

In de daarop volgende jaren liet Wannes als zeventiger zich van zijn beste kanten kennen. Op

alle gebied, op 't veld, in de moestuin, in de keuken, en in alle dagelijkse sleur was hij van onschatbare waarde. De kinderen van Achiel weten nog te vertellen, dat Wannes zo lekker ajuinsaus met spek kon klaarmaken.

Ook de schoolgaande jeugd kon bij Wannes terecht met hun vragen, en zelfs veel later, wanneer de meisjes groot waren, wist hij hen raad te geven in hun vrijages met het andere geslacht.

Eén zaak had Wannes gemeen met zijn drie zonen: het waren alle vier verstokte kaartspelers.

Wannes was bovendien diep gelovig, en hij volgde op de voet de politiek en het wereldnieuws.

Hij schreef foutloze brieven voor de wie het hem vroeg, en bij feestelijkheden maakte hij open jaarschriften. Zijn favoriete schrijvers waren Streuvels, Timmermans, Conscience en Jules Verne.

Hij geloofde in de landing op de maan en de verovering van het luchtruim.

Hij zei ook dat de mensen van de toekomst groter en sterker zouden worden, maar dat dit spijtig genoeg gepaard ging gaan met machtsdrang en vechtlust.

Maar wat Wannes, buiten zijn familie, het 't meest aan 't hart lag was de Vlaamse beweging.

Zijn oudste zoon Frans heeft die microbe overgenomen.

De leuze van Wannes was "*het Vlaams verder te brengen dan den Drijpikkel*". Dit was de benaming van het grensgebied tussen Meise, Wemmel en Grimbergen, want eens daar voorbij werd er hoofdzakelijk Frans gesproken.

Op 01.08.1955, op bijna 90-jarige leeftijd, overleed deze kranige grijsaard. Zonder noemenswaardige ziekte te hebben gekend.

In volle tegenwoordigheid van geest, vroeg hij aan zijn zoon Achiel, om hem zijn beste kostuum aan te trekken (*qua kledij heeft Wannes zich steeds tot in de puntjes verzorgd*)... en hij zei: "*Ik ga vertrekken*". Hij vroeg vooral om voor hem niet te wenen, want hij had in dit leven zijn deel gekregen. Op deze waardige wijze en met deze laatste wilsbeschikking deed Wannes de stap naar het hiernamaals, diepgelovig en hierdoor zonder vrees voor de dood.

Er werd al aangehaald dat Wannes Kerremans een man was die van teksten en taal hield.

In zijn leven heeft hij ook verscheidene *jaardichten* gemaakt, een spelerei met letters en woorden die een erg oude voorgeschiedenis kent.

Een jaardicht of chronogram bestaat uit één of meer versregels of een korte spreuk, waarin de letters M, D, C, L, X, U, V, W, I en Y als Romeinse cijfers beschouwd worden. Bij samentelling geven ze een bepaald jaartal.

In een jaardicht moeten alle letters die een Romeins cijfer voorstellen en die in de tekst voorkomen, daadwerkelijk gebruikt worden. In elk woord van de tekst moet ten minste één Romeins cijfer voorkomen en de letter U kan als V

geschreven worden. De letter W geldt als dubbele V – de Y als dubbele I.

Gaat het jaartalvers over een bepaalde aangelegenheid, dan geeft het getal het jaartal aan waarin de gebeurtenis heeft plaatsgevonden.

Dus er wordt op deze wijze geteld:

M	=	1.000
D	=	500
C	=	100
L	=	50
X	=	10
V (= U)	=	5
W (= V + V)	=	5 + 5 (= 10)
I (= J)	=	1
Y (= I + I)	=	1 + 1 (= 2)

We zijn ondertussen juli 1932 en in de parochie wordt de nieuwe pastoor, Petrus Scheltiens (1882-1953, pastoor in Westrode 1932-1951), officieel ingehuldigd. Dat ging toen nog gepaard met een groot dorpsfeest en een officiële stoet langs straten waar de huizen versierd werden.

Hierboven de foto met de familie Kerremans die fier poseert bij het uithangbord dat dat ze voor hun gevel gemaakt hadden.

Van links naar rechts: Johannes Wannes Kerremans (1866-1955), Egied Emiel Kerremans (1901-1955), Jozefina Finke Van Campenhout van Koieres (1915-1995), Magdalena Kerremans (1924-2017), Jan Kerremans (1926-1978), Elisabeth Liske Van Doorselaer (1897-1979) en Frans den bakker Kerremans (1899-1956).

De spreuk is: **TROOSTVOL WEZE UWE LOOPBAAN GEEERDE SCHELTJENS ALS HERDER DEZER PAROCHIE.**

Dat geeft dan: **V + L + W + U + W + L + D + C + L + I + L + D + D + C + I**
 $5 + 50 + 10 + 5 + 10 + 50 + 500 + 100 + 50 + 1 + 50 + 500 + 500 + 100 + 1 = 1932$

Op 1 augustus 1955, is de eeuwige vrede ingegaan onze geliefde Vader, Schoonvader, Grootvader, Overgrootvader, Oom, Kozijn en Bloedverwant,

Mijnheer

✠ Joannes KERREMANS

*Weduwnaar van Mevrouw Regina, Sophia DE HONDT
en Christina DE BONDT.*

Lid van de Bond van het H. Hart en van verschillende Broederschappen.

Geboren te Wolvertem - Westrode, op 25 januari 1866, en aldaar zachtjes ontslapen in de Heer, gesterkt door de troostmiddelen van onze Moeder de H. Kerk.

Dit melden U diep bedroefd, doch met kristelijke gelatenheid :

De Heer en Mevrouw Frans KERREMANS-VAN DOORSLAER ;
De Heer Achiel KERREMANS-VAN HOREBEECK ;
Mevrouw Erniel KERREMANS VAN MOL ;   zijn kinderen.
De Heer en Mevrouw Louis HUYOEL-KERREMANS ;
De Heer en Mevrouw Jan KERREMANS-VAN DEN BOSSCHE ;
De Heer en Mevrouw Frans KERREMANS-MESKENS ;
De Heer Willy KERREMANS ;
Mevrouw Augusta KERREMANS ;
De Heer en Mevrouw Hendrik GILLIS-KERREMANS ;
De Heer en Mevrouw Frans KERREMANS-VAN HERLE ;
Mevrouw Alice KERREMANS ;
De Heer en Mevrouw Désiré D'HOLLANDER-KERREMANS ;
Mevrouw Lea KERREMANS ;
Mevrouw Leona KERREMANS ;
De Heer Herman KERREMANS ;
De Heer Hugo KERREMANS ;   zijn kleinkinderen.
Jonge Heer Francis HUYOEL ;
Jonge Heer Luc KERREMANS ;
Juffrouw Rita KERREMANS ;
Jonge Heer Willy KERREMANS ;
Juffrouw Beatrice D'HOLLANDER   zijn achterkleinkinderen.;
De Familiën KERREMANS, DE HONDT en VAN DEN BERGHE.

De plechtige lijkdienst, gevolgd van de begrafenis waarop U vriendelijk wordt uitgenodigd, zal plaats hebben in de parochiale kerk van O. L. Vr. van de H. Rozenkrans te Westrode, op **DONDERDAG 4 OOGST 1955, te 10 uur.**

Vergadering ten sterfhuize, Westrodestraat, 33, te 9,30 uur.

WEES ZIJN ZIEL IN UW GODVRUCHTIGE GEBEDEN INDACHTIG.

Westrode, 1 augustus 1955.

FRANS SPINNAEL. KOSTER. WESTRODE.

Het buiten brengen van de kist, een symbolisch en emotioneel moment omdat de overledene voor het laatst zijn woning verlaat. De kist komt op de lijkbaar te liggen en wordt met een versierde zwarte doek bedekt.

De kist wordt vervolgens door de lijkdragers in de lijkwagen geplaatst, in dit geval nog een traditionele zwarte koets, getrokken door twee zwarte paarden met zwarte pluimen op hun hoofd.

Traditioneel gebeurde dit onder vrij grote belangstelling van de familie, kennissen en buren, die op de straat stonden toe te kijken.

Dan vertrok de begrafenisstoet richting kerk in strikte volgorde: vooraan de kruisdrager(s) en geestelijke(n) die de uitvaartdienst gingen verzorgen, dan de lijkwagen, dan de mannelijke familieleden in orde van verwantschap, vervolgens de vrouwelijke familieleden in orde van verwantschap en tenslotte de kennissen van de overledene.

Deze rigoureuze scheiding van mannen en vrouwen weerspiegelde zich ook later in het kerkgebouw zelf: kijkend in de richting van het altaar waren rechts van het middenpad de mannezitplaatsen, links de vrouwenzitplaatsen.

De soms lange weg naar de kerk (en achteraf naar de begraafplaats) die te voet werd afgelegd en de vele aanwezigen maakten dat deze begrafenisstoeten in vele gevallen een erg lange rij konden vormen en veel tijd in beslag konden nemen.

Bij de ingang van de kerk werd de lijk-kist door de geestelijken begroet. De aanwezigen in de stoet wachten ondertussen buiten en volgden de kist pas als deze binnengedragen was.

Op 25 mei 1956 is de eeuwige vrede ingegaan onze geliefde Vader,
Schoonvader, Grootvader, Oom, Kozijn en Bloedverwant,

MIJNHEER

Jan Frans Kerremans

Echtgenoot van Mevrouw Elisa VAN DOORSLAER

**Bestuurslid van de Bakkersbond «Londerzeel en Omstreken»
Lid van de Fanfare «De Eendracht» en de duivenbond «De Eendracht» van
Westrode.**

Geboren te Wolvertem-Westrode, de 29 maart 1899 en aldaar na een langdurige ziekte in de Heer ontslapen de 25 mei 1956, voorzien van de laatste HH. Sakramenten der stervenden.

Dit melden U diep bedroefd, doch met kristelijke gelatenheid :
Mevrouw Frans KERREMANS, geboren Eliza VAN DOORSLAER ;

zijn echtgenote.

Mijnheer en Mevrouw Louis HUYOEL-KERREMANS, en hun kind Francis ;

Mijnheer en Mevrouw Jan KERREMANS-VAN DEN BOSSCHE, en kinderen
Luc en Rita ;

Mijnheer en Mevrouw Frans KERREMANS-MESKENS, en hun kind Willy ;

Mijnheer Willy KERREMANS ;

Mejuffer Augusta KERREMANS ;

Mijnheer Achiel KERREMANS-VAN HOREBEECK, kinderen en kleinkind ;

Mevrouw Emiel KERREMANS-VAN MOL, en kinderen ;

Mijnheer Frans VAN DOORSLAER-DE WACHTER ;

Mejuffer Maria VAN DOORSLAER ;

Mijnheer en Mevrouw August VAN DOORSLAER-HOLBRECHTS, kinderen
en kleinkinderen ;

Mijnheer en Mevrouw Jan VAN DOORSLAER-LAMBERTS, kinderen en
kleinkinderen ;

Mijnheer en Mevrouw Jan VAN RIET-VAN DOORSLAER, kinderen en klein-
kinderen ;

Mevrouw Joannes VAN CAESBROECK-VAN DOORSLAER en kinderen ;

Mevrouw Lode VAN DOORSLAER-DE PROFT, kinderen en kleinkind ;

Mijnheer en Mevrouw Jules VAN DOORSLAER-VERGAUWEN en kinderen

De familiën KERREMANS, VAN DOORSLAER, D'HONDT en VANDEN
BOSSCHE.

De plechtige lijkdienst, gevolgd van de begrafenis, waarop U vriende-
lijk wordt uitgenodigd zal plaats hebben in de parochiale kerk van O. L.
Vrouw van de H. Rozenkrans te WESTRODE, op **DINSDAG, 29 MEI 1956,**
te 10 uur.

Vergadering ten sterfhuize, Westrodestraat, 27, te 9.45 u.

WEES ZIJN ZIEL IN UW GODVRUCHTIGE GEBEDEN INDACHTIG.

Westrode, 25 mei 1956.

Frans SPINNAEL, Koster, Westrode

En dan komen we bij de zoon: *Frans den bakker...* kasseilegger, bakker, herbergier, kruidenier, duivenmelker, lid van de fanfare en actief in de dorpspolitiek. Op 29.03.1899 te Westrode geboren³ en er op 25.05.1956 ook overleden.

Gehuwd met Elisabeth *Liske* Van Doorselaer, herbergierster en kruidenier, moeder van zes kinderen, geboren in 1897 te Westrode, en er overleden in 1979.

Hij was de oudste van 3 zonen uit het gezin Kerremans - De Hondt en was in zijn jeugd gekend als *Den Bels Kerreman*. In zijn jeugdijaren, tijdens WO1, was hij eerst koewachter en later kasseilegger bij *Pie Kassei* van Westrode. Daarna ging hij in de leer bij bakkers, eerst te Hombeek en later te Laken.

Op 22.08.1923 huwde hij met Elisabeth *Liske* Van Doorselaer. Samen met haar begon hij een eigen zaak in de toenmalige Westrodestraat (nu de Jan Hammeneckerstraat) te Westrode.

Lisken verzorgde de kruidenierswinkel en de herberg, Frans bakte brood en bestelde het aan huis. Zes kinderen (2 meisjes en 4 jongens) hebben hun leven gesierd.

13.05.1944 was een ongeluksdag, toen hun 10-jarige zoon Achiel aan hersenvliesontsteking stierf.

Van zijn vader Wannes kreeg hij de Vlaamse reflex ingelepeld en hij verdedigde overal met overtuiging zijn politieke ideeën. In 1938 werd hij dan tenslotte ook als gemeenteraadslid gekozen.

Frans was een druk bezet man, die dagelijks uren te weinig had om zijn professionele en neven-activiteiten te kunnen uitoefenen. Hij was actief als toneelspeler in de toneelzaal van zijn grootvader, schoot met boog en pijl naar de staande en liggende wip en melkte zijn duiven nauwgezet.

Den bakker van Westrode liet het gerstenat in overvloed naar binnen vloeien. Samen met een geuur-herbergier, hebben ze zich ooit samen bedronken door slecht één frank uit te geven: ze gebruikten elk hetzelfde muntstuk om in eenieders herberg, beurtelings een pint te gaan drinken...

Maar gelukkig voor hem was er *Lisken* die het gezin in goede banen leidde en de goede gang van zaken in het handelsleven verzekerde.

WO2 was een keerpunt in hun leven. Zoals voor vele landgenoten gingen de zaken slecht, en het door *Lisken* gespaarde geld smolt als sneeuw voor

de zon. De voedselbonnen werden aangesproken, en in 't geheim werden er varkens gekweekt en broden aan de *Brusselelaars* verkocht, die het in hun stad nog moeilijker hadden.

Enige maanden na WO2, heeft *Frans den bakker* een bakkerij te Sint-Pieters-Woluwe overgenomen. Zijn twee oudste zonen en de oudste dochter stonden hem bij. Op korte tijd werd de financiële aderlating van tijdens de oorlog omgebogen naar een gezonde situatie.

Eens het broodje gebakken, deed Frans den Bakker het rustiger. Hij liet het dagelijkse beheer van de bakkerij te Brussel aan zijn kinderen over, en kwam enkel in de drukke weekends en feestdagen naar Woluwe om een stevige hand te helpen.

Deze jaren van voorspoed en geluk werden bruusk afgebroken door een resultante van zijn verstokt roken. De diagnose luidde: keelkanker.

Toen hij op de operatietafel lag zei dr. Lemmerling, dat hij spijtig genoeg nadien niet meer zou kunnen spreken en vroeg hem of hij nog iets ernstig mee te delen had. Waarop Frans diep ernstig zei: "*Geloofd zij Jezus Christus*".

Twee jaar later stierf *den bakker van Westrode* op 26.05.1956 op slechts 57-jarige leeftijd. Zijn broers Emiel en Achiel stierven ook beiden aan kanker, als gevolg van het roken: Emiel in 1955 en Achiel in 1957. Op drie jaar tijd stierven vader Wannes Kerremans en zijn drie zonen.

WAT EEN JAAR VERSCHIL MAAKT...

Vader Wannes stierf dus in 1955 en zijn zoon Frans in 1956... De uitvaart van beiden werd door de lokale koster-organist Frans Spinnael uit Westrode verzorgd (*deze man was ook betrokken bij het kisten, het drukwerk, enz. en deed grotendeels wat een begrafenisondernemer nu verricht*).

Maar opeens ziet de omgeving en de uitvaart er al wat anders uit: een al wat andere vorm van rouwbrief, een met een rouwdoeken omhangen gevel, geen koets meer maar een gemotoriseerde zwarte lijkwagen, deels asfalt over de kasseien, wagens in beeld die langs de straat geparkeerd staan,... maar het uur van de uitvaart (10 uur), de volgorde in de begrafenisstoet en de rouwkleding is nog gebleven.

³ Aangifte 31.05.1899, akte nr. 35.

Als de overledene lid was van een vereniging, en zeker in het geval van een fanfare, maakte men er een punt van eer van dat een behoorlijke delegatie hiervan de uitvaart zou bijwonen. In dit geval de fanfare "De Eendracht" uit Westrode die de stoet voorafgaat, treurmuziek spelende.

In het verleden verschenen links en rechts artikels over het erfgoed van deze gemeente en die dreigen soms in de vergetelheid te verzeilen. Daarom willen we ze nog eens onder de aandacht brengen.

Uit respect (en ook wat omwille van de atmosfeer die ze uitstralen) brengen we ze letterlijk en in de oude spelling.

In dit nummer een artikel uit "Eigen Schoon & De Brabander" van 1914 (blz 29 – 30) van de hand van deze oud-burgemeester van Meise.

We kregen voor deze reproductie hun welwillende toestemming bij e-mail van 02.11.2016, waarvoor onze dank.

FOLKLORISTISCHE ZANTEN

Henri Van Dievoet – Meysse

OVER DE KLOKKEN. — Als men hier (te Meysse) de klokken van Assche en Merchtem hoort luiden, zegt men: «*de waterklokken luiden*» (regen te verwachten); hoort men die van Londerzeel en Mechelen (grote klok) in den zomer: koud, en in den winter: vorst; hoort men die van Vilvoorden: droog of schraal weder.

Als men 's zondags voor eenen doode luidt zegde men eertijds: «*Zondaglijk, wekelijk*»; als de grote klok traag en zwierig luidde, zegden de oude menschen: «*Men is bezig met den Teodamus (Te Deum) te zingen*» of «*de Keunink is zeker in de parochie gekomen*» - en verscheidene malen heb ik dan schalke mannen hooren zingen: «*Leodamus, Leodominum*».

In Vilvoorde is het gebruik als het een koorlijk is (grote eerste klas) de grote klok lang vooruit te doen luiden voor al de andere klokken beginnen; doch 't gebeurde wel eens eertijds van het voor zeer arme overledenen ook te doen om de nieuwsgierigheid der inwoners teleur te stellen.

OVER DEN WIND. — Als de wind fel blaast uit het Westen zegt men: «*Wacht maar tot dat hij valt, het zal katten spouwen*» (overvloedig regenen).

Men zegde ook met westerwind: «*De wind zit in een zoo slecht gat, vandaar kan niets voortkomen dat deugt*».

Floddige, flauwe zuiderwind voorspelt in den zomer onweder; in den winter regen.

Met onstuimigen wind of stormwind zegde men: «*geheel de helle is zeker vandaag losgelaten*» - ofwel «*de duivels zitten zeker allemaal met een stuk in hunnen kraag*».

Daar de stormwinden meest uit het westen komen werd er gezegd: «*Al de kwâwijven van daar benéén, hebben zeker hunnen kop bijeen gestoken!*».

OVER DEN NEVEL. -- In den zomer als het fel gesmoord is: «*De nevel is vandaag zoo dik, hij zal hem bepissen*» ook «*hij is zoo dik dat gij hem zoudt kunnen snijen*».

In September droogen nevel schoon weer in den dag; in den winter, twee drie dagen koude nevel: «*hij zal opklaren en dan zullen ze er doortrekken*» (hard vriezen).

Over 50 jaren hadden wij hier met schralen noordschen wind een dikken stinkenden turfnevel, soms onverdragelijk en dan heb ik de oude menschen hooren zeggen: «*die Hollanders zitten nog altijd met deugenietenranken in hun broek; elken keer als de wind in 't noorden zit jagen ze Belgenland vol vuilen stank - ze kunnen de rammeling van 't jaar dertig niet vergeten en ze weten niet wat uitvinden om de belzen te plagen*».

G E S I G N A L E E R D E I N F O

In ons nummer 133 (mei 2020) verscheen het artikel "Brouwerij – mouterij Van Campenhout" en daarin werd op blz. 18 naar de onderste foto verwezen als "een werkmans uit Londerzeel".

Deze vage omschrijving kunnen we nu door een preciezere vervangen: we zien daar **Maurice Van Doorslaer**, één van de latere eigenaars van de brouwerij.

VROEGER...

Julia Cornelissen

Tijdens het volgen van de nieuwe sterftecijfers door het Coronavirus besepte ik plots hoe we totaal verkeerd bezig zijn met automatisch de medemensen in categorieën te splitsen. Rijke, verstandige, bekwame, nietsnutten,... koningen of adellijk geslacht... want eigenlijk zijn we allemaal gelijk, is er helemaal geen verschil, hoe hoog wij klimmen of aan de rand van de maatschappij leven... één virus is genoeg om aan alle levens een einde te maken.

Eerst leefden we in grotten, begonnen we met hutten te bouwen, stenen huizen, burchten en kastelen... maar één storm, één tsunami en alles is weg... ook moeder natuur zet ons op tijd weer op onze plaats en laat ons beseffen dat wij ons illusies maken als we denken dat we toch zo belangrijk zijn!

Maar we zijn nieuwsgierig, hé... zou dit de grondslag zijn van erfgoed?

Nieuwsgierig zijn hoe andere mensen voor ons leefden, hoe zij het klaar speelden met zowat niets te overleven?

Hoe zij waren gehuisvest? Net zoals wij nu naar onze burens kijken om te zien hoe zij "het ervan af brengen", of ze het beter hebben dan wij?

Toen ik als 12-jarige verplicht werd van Leuven naar Meise te verhuizen, werden wij door de dorpeelingen, ook al noemden zij ons "poefers", toch in een betere categorie geplaatst, "zij die het zich konden permitteren".

Schijn bedriegt: in de stad hadden wij ook de oorlog meegemaakt, maar wij hadden geen stuk spek achter het gordijn verstopt, geen borstelsteel op de zolder waarop de pensen te drogen hingen... wij hadden alleen dat wat de stad ons gaf: bonnetjes die we niet konden opeten maar die dienden om lang in de rij te staan voor een portie rijst of wat melk.

Eerst vond ik het hier allemaal maar niets.

De dorpeelingen die ons aangaapten. Wij waren dat in de stad niet gewoon.

Mijn ouders, die groot van gestalte waren en beiden de grens van 100 kilo overschreden, vielen natuurlijk zeker in het oog. De Meisenaren waren eerder klein van gestalte ook al waren er onder hen uitzonderingen. M'n ouders kregen dan ook al vlug de bijnaam van "de reuze(n) van Leuve(n)"...

Een kleine anekdote: toen er al verschillende huizen in de *Tuinwijk* (want zo werd de wijk van het *Kasteelveld* ook genoemd) gebouwd waren, kwam men op het idee om vooral voor voedingswaren gezamenlijk aankopen te doen.

Dat kwam inderdaad veel voordeliger uit.

Zo werd "De Spar" bereid gevonden om de bestellingen te noteren en nadien te leveren. Voorwaarde was natuurlijk dat het niet om één pakje bloem of één pakje suiker ging, maar telkens pakken van zes of acht stuks.

Zo hadden mijn ouders ook een voorraad klontjes suiker ingedaan omdat er bij ons nogal 's avonds veel rijstap of vanillepudding als een laat dessert werd gegeten.

Op een nacht, rond een uur of 4, werden wij plots van een enorme slag wakker! Vader en moeder waren letterlijk door hun bed gezakt en lagen met hun matras op de grond. De bodem van het bed bestond toen nog uit houten planken die de vering ondersteunden waarop dan de matras lag. De houten planken hadden het begeven!

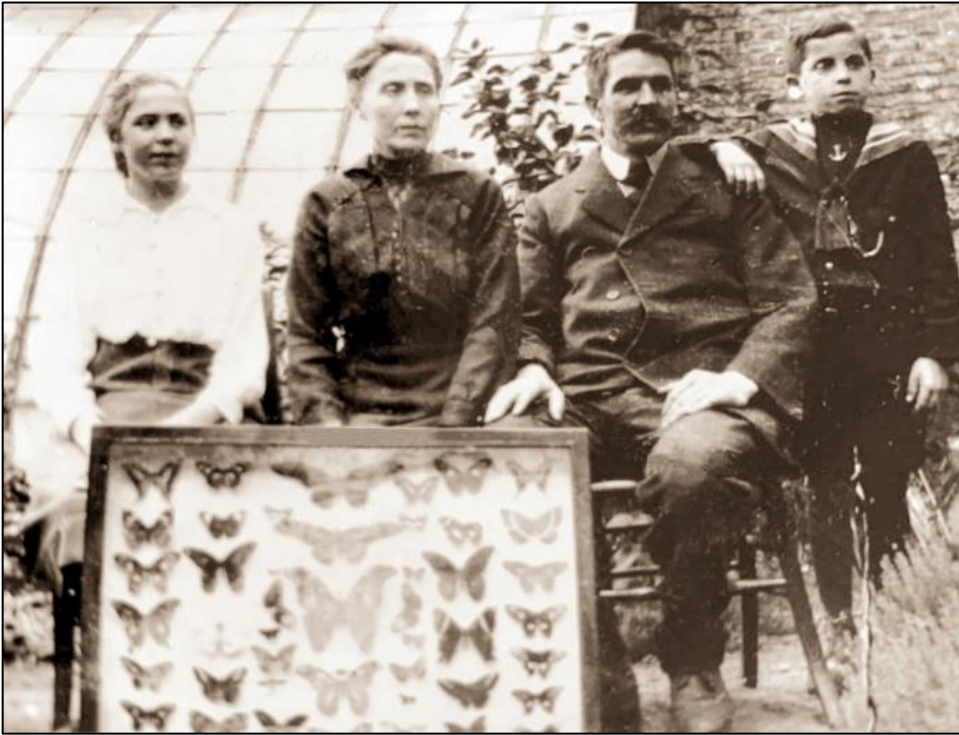
Mijn ouders vonden echter na lang nadenken de oplossing. Ze schoven de pakken met klontjessuiker onder bed zodat ze toch op een bepaalde hoogte konden liggen. 's Morgens haalden ze geen klontjes meer vanonder het bed, die waren gedeeltelijk veranderd in kristal.

Ik heb die nacht niet meer geslapen. Ik had onder het laken heimelijk de pret van mijn leven met het beeld voor ogen van die twee die op de grond zaten, niet wetend wat hen overkomen was!

's Morgens toen ik door het keukenraam keek naar het veld met tulpen en narcissen, het prachtige bloementapijt, eigendom van de bloemist De Smedt, vergat ik mijn slapeloze nacht.

Ik zocht al vlug een middel om het allemaal van dichtbij te bekijken en dank zij een speelbal die ik opzettelijk in die richting gooide, kon ik contact maken.

Het duurde dan niet lang meer voor ook ik, samen met de eigenaars, gebogen midden al die pracht, één voor één de bloemen plukte zoals men het mij had voorgedaan.

M'n grootouders met de "eerste vlindertrofee" van m'n grootvader.

Nadien in de kelder, die als atelier was omgebouwd, werden de bloemen omgetoverd in mooie boeketten. Heel vroeg in de morgen werden de bloemen dan op de *vroegmarkt* verkocht.

Thuis had men natuurlijk liever dat ik een handje in het huishouden had geholpen, maar de bloemen met een te korte steel belanden dan meestal op onze keukentafel, waardoor een verbod tot deelname aan het plukken van bloemen achterwege bleef.

Een mooi boeket echter werd voorbehouden voor Onze-Lieve-Vrouw en er werd mij gevraagd om het in de kerk op het altaar te leggen.

Wat ik toen niet besepte, was dat van op het oksaal drie jonge kerels dat "*jong spel*" dat regelmatig kwam bloemen neerleggen, scherp in de gaten hielden.

Er volgde vooral commentaar over de benen (die nochtans voor drie-vierden verstopt waren), want de drie dochters van Cornelissen moesten rokken dragen tot ver onder de knie. Alles erboven was onzedig en niet voor andere ogen bestemd!

Eén van die kerels zou hier later wel een beter zicht op krijgen, want in 1961 ben ik met één van hen getrouwd...

We werden thuis inderdaad zeer christelijk opgevoed.

Vader was de jongste van 8 kinderen. In elk huishouden was er één van de kinderen die ofwel priester, pater of kloosterzuster werd.

Het sprak dus vanzelf dat mijn ouders tijdens familiebijeenkomsten uitkeken om ook één van hun kinderen te kunnen vernoemen die ook naar het klooster zou gaan.

En er werd vooral naar mij gekeken!

Grove fout, want ik had allang andere plannen... tot grote ergernis van mijn ouders, die er alles aan deden om die jongeling die regelmatig met zijn fiets de lange weg aflegde van de Mechelbaan naar de Krogstraat, te ontmoedigen.

Tevergeefs.

Het zou mijn tweede zuster worden die naar het klooster trok, zodat hun wens toch nog in vervulling zou gaan.

Het werd er bij ons thuis nochtans behoorlijk ingepompt: op zondag om 10u stipt naar de hoogmis om nadien om 3u terug op onze knieën tijdens het lof naar pastoor Brams te luisteren die, met alle respect, al 's middag zwaar met een goed glas wijn getafeld had.

De wijnkelder van pastoor Brams stond bekend in de gemeente, er werd gezegd dat "*het de moeite was*".

Was het zo? Ik weet het niet, ik heb die kelder nooit gevuld gezien. Anderen beweerden dat om veiligheidsredenen die wijn op een andere locatie gestockeerd was.

Bij het slapengaan bij ons thuis werd er eerst een kort gebed gezegd en kregen wij een kruisje op het voorhoofd.

Als er tijdens de dag een conflict was geweest, wat niet zelden gebeurde, had ik een hekel aan dat kruisjes geven en kroop ik meestal met een lang gezicht tussen de lakens.

En dan was er mijn grootvader, mijn boezemvriend, die na zijn opruststelling bij ons inwoonde.

Grootmoeder was zeer jong overleden en het was mijn moeder die van dan af voor hem zorgde.

Grootvader was diegene die me meenam op vlinderstrooptocht.

Gewapend met twee netten ging het dan richting kerkhof, waar het toen nog in de *Diepestraat* in de zomer wemelde van de vlinders.

Het was louter als ontspanning bedoeld, want in ons huis hoefde we geen behangpapier aan de muren aan te brengen. In de voorkamer, "*het salon*", hing het letterlijk vol met kaders gevuld met de meest prachtige vlinders van over de ganse wereld.

Die had mijn grootvader gekregen van de studenten in Leuven, die tijdens het jaar liever "*ad fundum*" hadden gespeeld in plaats van ernstig te leren. Als de examens dichterbij kwamen was het paniek natuurlijk en dan werd er op de medewerking van mijn grootvader gerekend. Hij werd altijd bereid gevonden bijlessen te geven tegen terugbetaling in vlinders en postzegels.

In de universiteit, waar wij woonden, verkocht moeder er de thesissen voor de studenten en stond in voor de verloren voorwerpen en er waren veel buitenlandse studenten die dan meestal al op voorhand vlinders en zegels meebrachten!

In mijn jeugd in Meise kon men nog ongestoord lange wandelingen maken.

Wij gingen nieuwsgierig naar de *Duvelschuur* kijken waarrond zovele verhalen werden verteld of verder door naar Brussegem, waar we in het veld een haas die op de weg zat hadden gevangen. Een haas vangen was toch onmogelijk, was het niet dat toen wij thuis kwamen bleek dat het dier op het punt stond jongen ter wereld te brengen.

Wij hebben ons tegenover de haas verontschuldigd en het vredig zijn werk laten doen in het veld van boer Haeck.

Op zondag hoorden we in de zomer al van ver de bel van de *ijskar*, dan stormden we als eerste naar de gang om de handtas van moeder te halen.

Maar alleen als we een goed rapport hadden gehad, anders konden we gewoon toekijken hoe de anderen genoten.

Ik heb vaak met veel *goesting* moeten toezien!

Als kajotster in uniform...

Eigenlijk ben ik maar pas beginnen genieten toen ik bij de kajotsters ging.

Daar kon ik ook vrij mijn energie kwijt, geen remmingen, geen kruisjes, geen slagen of woorden wikken en wegen... maar leven, jong zijn, vriendschappen sluiten en voelen dat je leeft!

Hoe fier was ik toen ik eindelijk

de kajotstersvlag in de

processie mocht dragen. 's Avonds deden mijn schouders nog altijd pijn van het dragen, maar vanbinnen was het feest.

Blij en fier zijn omdat je een hele namiddag had afgezien met de tegenwind die het nog zwaarder had gemaakt, hoe gek kan het niet zijn?

En toch...

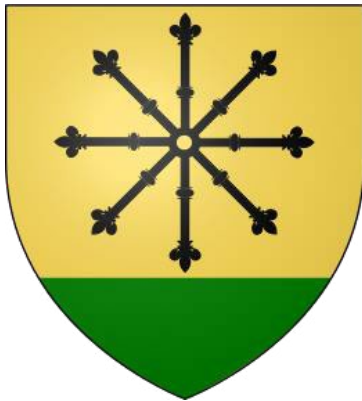
Eigenlijk is het niet zo moeilijk om gelukkig te zijn, het is gewoon de kunst jezelf wijs te maken dat je het bent!

HERINNERINGEN AAN JOSÉ ANNE DE MOLINA

Jef De Cuyper

Vlakbij in Ossel woonde een adellijke kasteelheer, hoge magistraat, die met een grondige historische kennis over de omgeving kon vertellen. Ook over het verleden van onze gemeente en hij was de voorbije decennia steeds contacteerbaar om Berla met informatie en vingerwijzingen vooruit te helpen.

Dit voorjaar stierf hij en ik wil hem bij deze nog eens voor het voetlicht brengen.

Wapen van de familie Anne de Molina

Anne de Molina is een geslacht waarvan leden sinds 1750 tot de adel behoren, sinds 1871 tot de Belgische adel.¹

De bewezen

stamreeks gaat terug tot Josse Anne (†1609) wiens gelijknamige zoon Josse Anne (↑1618) in 1599 trouwde waarmee het geslacht voor het eerst wordt vermeld.

Op 05.01.1750 werden nakomelingen van hem, de twee broers Joseph-Adrien Anne (oud-schepen van de stad Dendermonde) en zijn broer Charles-Lambert (griffier van dezelfde stad) door Keizerin Maria Theresia van Oostenrijk in de adel verheven. Op 25.06.1871 werd Victor Anne (1819-1891) erkend in de Belgische erfelijke adel; in 1885 verkregen hij en zijn kinderen de naam Anne de Molina.

Anno 2017 leefden er nog tien mannelijke telgen, de laatste geboren in 2008.

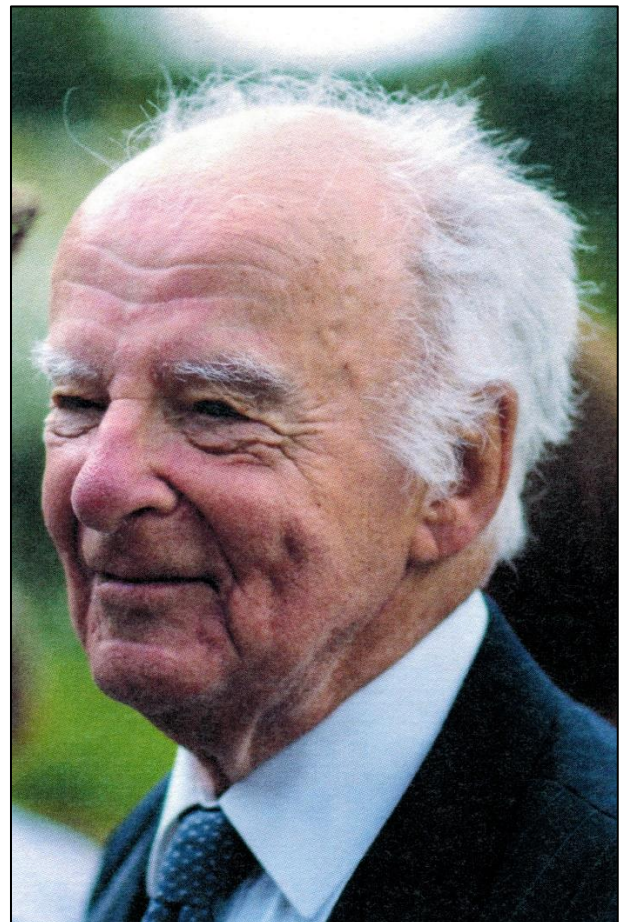
De recente afstammingslijn is:

- Jhr. **Victor** Anne de Molina (1819-1891) ;
- Jhr **Frantz** Anne de Molina (1852-1920) ;
- Jhr. dr **Raphaël** Anne de Molina (1893-1977), voorzitter van het Hof van Beroep van Brussel;
- Jhr. dr. **José** Anne de Molina (1925-2020), voorzitter van het Hof van Beroep van Brussel, heraldicus en genealoog;
- Jhr. **François** Anne de Molina (1960), jurist, chef de famille;
- Jhr. **Raphaël** Anne de Molina (1990), vermoedelijke opvolger als chef de famille.

Op 10 mei 2020 overleed mijn dierbare vriend José Anne de Molina.

Hij was een vooraanstaand lid van onze erfgoedkring Berla en nam vroeger regelmatig deel aan activiteiten van de kring.

De vroegste ontmoeting met José Anne de Molina was tijdens een herdenking van de inhuldiging van het standbeeld van baron Emmanuel van der Linden d'Hoogvorst door Berla. Er is een foto waar men hem in gesprek ziet met mevr. Van Hemeldonck – Van Antwerpen, echtgenote van onze oud-voorzitter.

¹ Bron genea: Wikipedia.

Maar ik leerde hem beter kennen toen wij lang geleden de jogging van Ossel begin augustus inrichtten. Wij deden dat op de Vlaamse kermis met de Brussegemse fanfare *De Herleving*.

Ik was nogal strikt om de te lopen afstand exact op 7 km op te meten. Omdat wij enkele honderden meter te kort kwamen, leidden we de lopers achter de kerk van Ossel, naast het domein van het kasteel en maakten een gat in de omheining.

Het gras stond hoog en Jaak Santermans en ik beslisten een strook gras af te maaien tot voor de tent van de fanfare, waar de aankomst lag.

Toen ik met de grasmachine bezig was kwam een minzame man bij mij en vroeg wat ik aan het doen was. Ik excuseerde mij en legde het opzet uit. Hij stelde voor om alle gras af te maaien, wat hij als grap bedoelde.

Ik vroeg bij die gelegenheid om de afbeelding van het kasteel te mogen gebruiken voor de medaille die we aan de lopers offereerden.

Daar was hij niet mee akkoord omdat hij dan waarschijnlijk een toeloop van trouwlustigen zou krijgen, die op de foto zouden willen voor zijn kasteel.

Toen ik mijn naam zei voelde ik een blik van verstandhouding en van vriendschap, waarvan ik later de inhoud begreep.

José Anne de Molina publiceerde in *Lignages de Bruxelles* ondermeer "*Anciennes propriétés lignagères à Brussegem*".²

En ook vonden wij nog "*Het Hof ten Steen*" een dossier over de Oppemse donjon.³

Hij publiceerde ook in *Eigen Schoon en de Brabander* artikels rond genealogie en de parohie Oppem. Zo bijvoorbeeld "*De rekeningen van Jan Halleman, weerd "In den Hert" te Ossel (1606-1608)*".⁴

Bij een van mijn bezoeken lag er een volledige map klaar voor mij met zijn aantekeningen in verband met Oppem en Ossel klaar:

- Fiches schepengriffie Ophem 1699-1856
- Groot Amelgem
- Archiefstukken gekocht door R. Moyson Meise
- Het hof van Ophem
- Diversen
- Notariaat Brabant
- Het hof ten Steene

² Januari- juni 1960, blz. 81-82.

³ Echter zonder verwijzing naar plaats of datum van publicatie.

- Ophem parochie
- Amelgem kapel
- Het hof achter de kerk

Toen ik mijn stamboom samenstelde kwam ik per toeval met de familie De Kuyper uit Den Haag in contact, met name Pieter De Kuyper.

En kreeg ik uit de nalatenschap van Sonja De Cuyper uit Strombeek volgende brief:

In de documentatie van de vader vond ik enkele verwijzingen naar oude boeken.

1. *Complément au Nobiliaire des Pays-Bas van Baron Van Herckenrode*

2. *Nederland's Adelsboek; 1968; uitg. W.P. Van Stockum & zoon; 's Gravenhage.*

José Anne de Molina haalde die uit zijn bibliotheek en ik mocht ze zelfs meenemen. Ik heb ze dan maar ingescand.

Later ben ik bij een bezoek van Pieter De Kuyper met hem in Ossel geweest. José coördineerde daar een tentoonstelling in de kerk van Ossel. Ik heb de twee jonkheren met elkaar laten kennis maken.

Bij de voorstelling van het boek "*De heren van Boechout en hun waterburcht in Meise*" van Constant Noppen in 1991 had ik de eer de presentatie te mogen leiden.

We zien hem hier op de bijgevoegde foto tijdens de receptie met pater Gereon Van Boeschoten van de abdij van Grimbergen en mezelf.

Ik was zo onder de indruk van zijn aanwezigheid dat ik een black-out kreeg toen ik hem verwelkomde en zijn titels vernoemde. Ik geraakte er gelukkig uit zonder dat het publiek er iets van door had.

⁴ ESB, jaargang LXXXIV, 2001 / 7-11, blz. 345-356.

Toen mijn oudste dochter Katleen afstudeerde als advocaat legde zij haar eed af bij de balie in Brussel. Dat gebeurde met een grote ceremonie, waarop alle magistraten plechtig zetelden. Vooraan, met purperen kraag, zat José Anne de Molina als hoogste magistraat van ons rechtssysteem. Mijn dochter droeg onder haar toga een kleed met een purperen kraagje.

Op zekere dag telefoneerde mijn broer Frans me om mij te laten weten dat de kasteelheer van Ossel overleden was. Ik belde mijn vrienden Looverie op en die zetten dat recht. De echtgenote van José Anne de Molina, Marie-Claire de Meeûs d' Argenteuil was overleden. Ik kwam het te weten wanneer ze begraven werd. Ik ben dan naar de uitvaart geweest in de kerk van Ossel. Zij werd begraven op het kerkhof van Brussegem.

Wij hebben samen op zijn vraag in Imde een aantal huisbezoeken gedaan bij de nabestaanden van mensen die de Slag van Imde in WO1 meemaakte. Hij wou dat omdat zijn grootvader, vrederechter in Wolvertem tijdens WO1, een dagboek had nagelaten over de oorlogsjaren.⁵ Voor wij eraan begonnen heb ik hem verwittigd dat hij alle roddels ging te horen krijgen van de getuigen. En inderdaad, na twee bezoeken, gaf hij er de brui aan. Veel informatie heeft dat niet opgeleverd. Ik heb alles wat ik over WO1 in Meise had dan maar, samen met hem, aan de vrienden uit Londerzeel bezorgd. Die wilden een boek schrijven over WO1 en het zou ons inziens beter zijn alles samen te bundelen. Zij hebben het gebruikt bij hun publicatie "*De grote oorlog in de regio Londerzeel*" van Louis De Bondt en Francis Halleman.⁶

⁵ Hiervan werden uittreksels in dit tijdschrift gepubliceerd onder de titel "*De begindagen van de eerste wereldoorlog*": zie Berla, tijdschrift nr. 127, april 2019, blz. 20-23

Zijn hulp bij de zoektocht naar zu Schoeneich-Carolath: ik heb een aantal jaren in de Verbroedering van Vaderlandslievende Verenigingen gezeteld voor de *Gewezen Soldaten van het Belgisch Leger uit 1903*.

Op één van de vergaderingen werd beslist een gedenkplaat⁷ te vragen aan de gemeente op *de trunk* (Sint-Martinusbaan / Veldstraat/ Strombeek Beverselaan) waar deze Uhlaan in 1914 vanop de Nieuwelaan neergeschoten werd.

Ik had het er reeds over gehad met José Anne de Molina en de auteurs uit Londerzeel.

Die laatsten betwistten echter de details van het overlijden van Wilhelm von Schoeneich Carolath: volgens hen zou die nog in Gent enkele dagen na de datum van vermeende overlijden gezien zijn.

Jef De Mars correspondeerde hierover met de ambassadeur van Duitsland.

José Anne de Molina heeft toen zijn kennissen uit adellijke kringen ingeschakeld om uitsluitsel te krijgen. Onze gegevens waren correct en de foute schrijfwijze van de naam werd verbeterd..

De dag voor ik geopereerd zou worden stuurde pastoor Jan Lagae mij een mail.

Hij lichtte mij in dat er bij de restauratie van de kerk van Meise twee geraamtes van kinderen ontdekt waren onder de vloer in de kerk. Hij wou weten wie dat kon zijn, want er was geen vermelding van de namen.

De aangewezen persoon om dit raadsel te ontrafelen was uiteraard José Anne de Molina.

Ik belde hem op en mocht hem onmiddellijk komen halen voor een afstapping ter plaatse. Ik ging hem ophalen. Hij had wat evenwichtsproblemen en ik moest hem ondersteunen op de werf.

Ongeveer samen met het ancien régime werden ook de mogelijkheden in de kerken begraven verminderd en tenslotte (enkele uitzonderingen daargelaten) verboden. In principe schaften Jozef II en Napoleon in hun edicten de begrafenissen in de kerken af in schijven van de mogelijkheden buiten de kerken en achteraf buiten de bebouwde kommen (al naargelang de grootte van de dorpen). Zijn conclusie was dat het een kind van ouders van lagere adel moest zijn en niet van het kasteel van Boechout of het kasteel van Meysse. Die werden immers in de crypte van de Sint-Martinuskerk of elders begraven.

⁶ Uitg. Geschied- en heemkundige kring Londerzeel, 1999.

⁷ Deze werd in 2018 door Berla door een nieuwe gedenkplaat vervangen, nu geïntegreerd in de wandelroute WO1 in deze gemeente.

De bewoners van het kasteel van Hasselt aan de Sint-Elooiakapel kwamen in aanmerking en een grafsteen achteraan in de kerk van Meise geeft een mogelijke verwijzing.

Toen Johan Grootaers de kapel van de heilige Annaten-drieën bezocht heb ik hem eens naar het kasteel in Ossel meegetroond.

Hij heeft toen zijn visie over de mogelijke restauratie van het kasteel uitgelegd aan de eigenaar. Dat was een leerrijk bezoek.

Toen ik in afspraak met Steven Desein, administrateur-generaal van de Plantentuin Meise, mijn boek *“De heren van Meysse en hun waterburcht in Meys”* maakte, ging ik te rade bij mijn goede vriend José Anne de Molina. Ik nam een vriend van de kring mee.

Zijn dochter was aanwezig en was niet opgetogen met het feit dat ik niet alleen kwam. De dochter vertelde mij dat zij voor Artsen zonder Grenzen werkte. Ik stelde haar op de hoogte van mijn projecten in Tibet voor de organisatie, via de Lopers voor Artsen zonder Grenzen. Dat brak het ijs!

Ik vroeg aan José Anne de Molina of hij eventueel iets over het kasteel van baron d’Hoogvorst had.

Zoals gebruikelijk verdween hij enkele minuten in zijn omvangrijke bibliotheek.

Hij bracht een klein oud boekje mee. Ik vroeg of ik dat mocht inscannen, maar hij weigerde tot mijn verbazing. Dat had waarschijnlijk te maken met het feit dat ik niet alleen gekomen was.

Ik fotografeerde dan maar ter plaatse de bladzijden die iets konden toevoegen aan mijn boek.

José Anne de Molina verzorgde ook voor onze erfgoedkring een voordracht over heraldiek.

Als gewezen voorzitter van de raad van Adel was hij daarvoor de uitstekend expert.

Onze erfgoedkring Berla verzocht mij enkele jaren geleden om een groepsbezoek in het kasteel van Ossel te organiseren.

Ik belde hem op om een en ander af te spreken. Hij was akkoord om een groep van een tiental personen te ontvangen.

Wij kregen een prima ontvangst waarbij José ons een rondleiding gaf in zijn kasteel.

Hij vertelde dat zijn adellijke familie eigenlijk uit Dendermonde afkomstig was. De oorspronkelijk

adellijke titel werd verleend aan de familie *Anne*. Later kwam daar via huwelijk *de Molina* bij.

Berla vroeg mij ook in 2018 een foto van de grootvader van José op te duikelen voor de herdenkingsactiviteiten van het einde van de eerste wereldoorlog.

Ik belde José op en sprak af om een foto te komen halen. Tot mijn verbazing was hij die dag niet helder van geest. Hij beweerde dat hij geen foto had.

Bij het buiten gaan toonde ik hem zijn stamboom die in de hal met foto’s hing. Maar hij realiseerde zich dat niet. Hij had zo van die slechtere dagen.

Bij de viering op 11.11.2018 sprak ik daarover met de vrederechter van Wolvertem die net op pensioen was. Die zei dat de gezochte foto in het vredegerecht hing. Hij had daar een klein museum ingericht.

Hij stelde mij voor aan de nieuwe vrederechter en ik maakte onmiddellijk een afspraak om die bewuste foto op te halen en te scannen.⁸ Ik heb hem achteraf een exemplaar bezorgd.

M’n laatste bezoek...

Enkele maanden geleden bezocht ik José nog eens. Ik combineerde dat met de aankoop van de beste pensen uit de streek bij de beenhouwer van Brussegem. Gewoontegetrouw belde ik hem ervoor en hij zei dat ik altijd welkom was.

Ik belde aan en de huishoudster deed open. Zij begeleidde mij naar zijn werkkamer. Hij begroette mij enthousiast en zei *“mag ik u een kus geven?”*.

Hij gaf mij een knuffel en vroeg wat ik wou weten. Ik zei dat ik juist op bezoek kwam om te zien hoe hij het maakte.

Hij was helder van geest en wij keuvelden over koetjes en kalfjes.

Ik beloofde hem dat als hij honderd jaar zou worden, ik hem zou verrassen met een fles champagne. Hij repliceerde met de vraag of dat een doos kon zijn. Hij kon grappig uit de hoek komen.

Ik beloofde hem regelmatig op bezoek te komen, maar de corona-epidemie stak daar een stokje voor. Ik wou hem bellen, maar aarzelde.

En op 26.05.2020 kreeg ik dan per post een briefje van mijn broer Frans. Daarin stak het overlijdensbericht van mijn goede vriend.

Ik vind het bijzonder jammer dat hij met z’n 94 jaar de volle eeuw niet haalde...

---

⁸ Die foto werd ook gepubliceerd bij het hoger aangehaalde artikel over het dagboek van zijn grootvader.

Mevrouw Chantal Anne de Molina,

Burggraaf en Burggravin Teddy de Jonghe d'Ardoye,
Delphine de Jonghe d'Ardoye en haar dochter Féline,
Sandrina de Jonghe d'Ardoye en Pascal Bregnard,
Guillaume en Sophie de Jonghe d'Ardoye - Callewaert
en hun zoon Nicolas,

Jonkheer François Anne de Molina,
Raphaël Anne de Molina en Paulien Wuytack,
Pauline Anne de Molina en Frédéric Jeanjot,
Thomas Anne de Molina,

Mevrouw Colette Anne de Molina en de Heer Yves Dezutter,
Laura, Elise, Julie en Fanny Cogels,

Jonkheer en Mevrouw Jean-Louis Anne de Molina,
Tanguy, Sybille en Gabrielle Anne de Molina,

**zijn kinderen, schoonkinderen;
kleinkinderen en achterkleinkinderen;**

Gravin Réginald d'Oultremont,

zijn schoonzus;

Zijn neven en nichten

delen U met droefheid het overlijden van

Jonkheer
ANNE de MOLINA
“José”

Emeritus Eerste Voorzitter van het Hof van Beroep van Brussel
Voormalig plaatsvervanger Voorzitter van de Militaire Gerechtshof
Voormalig verslaggever van de nederlandstalige
Raad van Beroep van de Orde van Geneesheren
Voormalig bijzitter magistraat van de Nationale Raad van Beroep
van de Orde van Apothekers
Voormalig Voorzitter en erelid van de Raad van Heraldiek
Erevoorzitter van het Bureel van Genealogie
en Heraldiek van België
Voormalig Voorzitter van de vzw « Soutien à Jeunesse »

Groot officier van de Kroonorde
Officier van de Leopoldsorde
Commandant van de Ruitersorde
van het Heilig Graf van Jerusalem

weduwnaar van

Marie-Claire de Meeûs (d'Argenteuil)

geboren te Brussegem op 2 september 1925 en overleden te
Ossel op 10 mei 2020, omringd door zijn geliefden.

Onder huidige wetgeving, heeft de begrafenis
in strikte intimiteit plaats gevonden.

Hij zal in vrede rusten naast zijn overleden en geliefde
echtgenote op de begraafplaats van Brussegem.

1785 Brussegem - Kasteel van Ossel, Poverstraat, 11.
j.annedemolina@gmail.com

A&G

**MEVROUW CHANTAL ANNE DE MOLINA,
BURGGRAAF EN BURGGRAVIN TEDDY DE JONGHE D'ARDOYE,
JONKHEER FRANÇOIS ANNE DE MOLINA,
MEVROUW COLETTE ANNE DE MOLINA EN DE HEER YVES DEZUTTER,
JONKHEER EN MEVROUW JEAN-LOUIS ANNE DE MOLINA,**

**DIEP GERAAKT DOOR DE SYMPATHIEQUE BETUIGINGEN EN
TEKENEN VAN DEELNEMING BIJ HET OVERLIJDEN VAN**

JONKHEER JOSÉ ANNE DE MOLINA

WIJ DANKEN U OPRECHT VOOR UW MEDELEVEN.

Een degelijke werking van onze VZW garanderen, het kost allemaal handenvol geld.
En het lidgeld alleen dekt deze kosten natuurlijk niet.
Daarom zijn we onze sponsors, die ons financieel en logistiek willen steunen, zeer erkentelijk.

**Interesse om ons gezamenlijk erfgoed ook een hart onder de riem te steken?
Of gewoon te tonen dat je de doelstelling van onze kring een warm hart toedraagt?
Neem dan gerust contact op met ons via erfgoedberla@live.com**

Als sponsor word je een heel jaar lang op onze website, in al onze publicaties en in al onze nieuwsbrieven en flyers vermeld. En die hebben momenteel een oplage hebben van meer dan 1300 emailadressen.

Bijkomend worden er tot 300 papieren exemplaren van dit alles bij vrije beroepen, rusthuizen, culturele centra, in het gemeentehuis en bibliotheek enz. verspreid.

Vanaf een sponsoring van € 100 is de sponsor vrij om een banner of een reclamebord op een van onze jaarlijkse evenementen te zetten. We vragen wel dat de sponsor dan zelf instaat voor de aanlevering en de plaatsing. En ter info: tijdens het jongste evenement - de opendeurdag van het "oud-gemeentehuis van Wolvertem" - waren er maar **liefst 600 bezoekers!**

Als kers op de taart wordt bij sponsoring de opmaak gratis door onze graficus gedaan, eventueel wordt er ook een rechtstreekse doorklikmogelijkheid of QR naar jouw eigen website voorzien.

We leveren natuurlijk een betalingsattest af dat je voor inbreng in de algemene onkosten van jouw bedrijf kan gebruiken.

Jan, Dirk, Hedwig
Het Berla-sponsorteam.

**SPONSORS
GEZOCHT**

Bezoek onze Facebook pagina,
je vindt ze op <https://www.facebook.com/erfgoedberla>

facebook

keuken open van 12u tot 22u
dinsdag en woensdag gesloten - open op feestdagen

Brusselsesteenweg 48 - 1860 Meise - 02 269 70 04

Mechelen. Hof van Palermo (15de eeuw). Voormalige residentie van Jan II Carondelet, raadsheer van de Grote Raad van Mechelen. Project in uitvoering 2016.

- Bouwhistorisch onderzoek
- Materiaaltechnisch onderzoek
- Diagnostisch onderzoek
- Restauratiebestekken
- Waardestellingen
- Beheersplannen
- CHE rapporten
- Laboanalyses
- Georadar
- Dendrochronologie
- 3D scanning

Johan Grootaers

ERFGOED EXPERTISE

Johan Grootaers Erfgoedexpertise comm. v.
Fonteinstraat 38, B-3050 Oud-Heverlee
www.johangrootaers-erfgoedexpertise.be
e-mail: monumentae@gmail.com • Tel. 0492 65 64 38

Meditation is not escaping from life, it is escaping into life O S H O

Uit sympathie

Lid van de Raad van Bestuur Berla

PAPIERWAREN - DAGBLADHANDEL
Letto
TABAK • SPEELGOED

huis
CALLEBAUT

Luc en Nadine

Brusselsesteenweg 33
1860 MEISE

maandag - vrijdag
06u15 - 18u00

zaterdag
07u00 - 18u00

Tel.: 02 269 27 25

Van Ossel
Keukens, badkamermeubelen & inbouwkasten

Wilgenlaan 17 bus1
1861 Wolvertem (Meise)

Tel: 02/269.91.02

E-mail: van.ossel.keukens@telenet.be

www.vanosselkeukens.be

ilwa

Bij S-Line Fitness werken we met een uitrusting van de hoogste en beste kwaliteit.
We helpen je om je doel te bereiken naar een gezonde en fitte levensstijl.

BRENG ONS EEN BEZOEKJE

S-Line Fitness
Brusselsesteenweg 58b
1860 Meise

Tel: +32 470 93 92 72
Email: info@slinefitness.be

Maandag 16:00 - 22:00
Di-Wo-Do-Vr 07:00 - 14:00 | 16:00 - 22:00
Zaterdag - Zondag 09:00 - 16:00
Feestdagen 09:00 - 14:00

DAKWERKEN LANIN W.

Begonialaan 10
1853 Strombeek-Bever

email: willem.lanin@skynet.be
Tel./Fax: 02 267 83 06

M timaya

BROOD EN BANKETBAKKERIJ

Hoogstraat 87 - 1861 Wolvertem
02 310 55 68 - bartdenbakker@timaya.be

Café OSSEL-STAR

Bij Nico & Sofie
Kasteelstraat 12
1785 OSSEL (Brussegem)
052 57 01 60

Openingsuren:
Ma-zat vanaf 10u
Zondag vanaf 8u (Periode April - September)
Zondag vanaf 8u30 (Periode Oktober - Maart)
GESLOTEN op woensdag

Uw KBC-Verzekeringsagent, altijd een stapje voor

Vestiging Wolvertem

VEILINGLAAN 12 - 1861 WOLVERTEM
T.+ 32 2 269 33 02

wim.van.campenhout@verz.kbc.be
<https://www.kbcagent.be/zvc>

Vestiging Londerzeel

MECHELSESTRAAT 20 - 1840 LONDERZEEL
T.+ 32 52 30 33 58

wim.van.campenhout@verz.kbc.be
<https://www.kbcagent.be/zvc>

4 redenen om klant te zijn bij KBC

Kies de zichtrekening die het best bij je past

Van gratis tot heel veel extra's. Open nu online en je krijgt dadelijk je rekeningnummer.

Simuleer je hypothecaire lening

Bereken in 2 minuten hoeveel je woonkrediet of hypothecaire lening kost.

Advies nodig? Op kantoor en...bij je thuis

Advies nodig en geen tijd om naar je kantoor te gaan? Met (video) chat staan onze experts voor je klaar tot 22 uur en op zaterdag tot 17 uur!

Wat is KBC Mobile?

Dé referentie in de banksector. Al meer dan een 600.000 klanten gebruiken KBC Mobile voor hun banktransacties. Download KBC Mobile nu!

KBC BANK MEISE

BRUSSELSESTEENWEG 19 - 1860 MEISE

Tel: + 32 2 272 72 00

Fax: 02 272 72 01

meise1@kbc.be

Maandag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak
Dinsdag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak
Woensdag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak
Donderdag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak
Vrijdag	09.00 - 12.30	12.30 - 18.00 Enkel op afspraak

Ontdek het volledige aanbod

[Betalen en zelf bankieren](#)

[Spaarproducten](#)

[Pensioensparen](#)

[Beleggingsproducten](#)

[Lenen](#)

[Verzekeren](#)

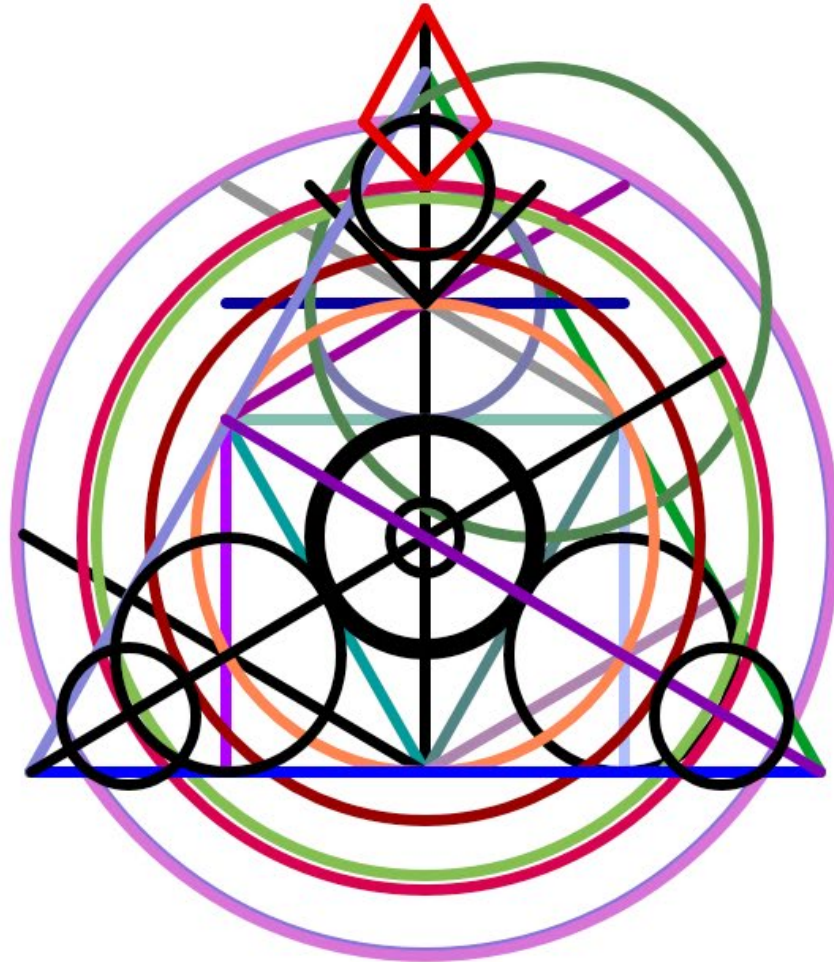
www.archi-tect.be bv bvba

ingeschreven bij de Vlaamse Orde van Architecten, stamnummer B400222

1860 Meise & 1000 Brussel

email@archi-tect.be T. 0475.529.910

Architect Walther DeCleyne + speciale technieken

ARCHITECT

SOMEONE WHO SOLVES PROBLEMS
YOU DIDN'T KNOW YOU HAD
IN A WAY YOU DON'T UNDERSTAND!
ALSO WIZARD, MAGICIAN

SENSE OF CO-HOUSING WITH NATURE®

70

1949 - 2019

Banden ROELANTS
ceva tyre network

Merchtemsesteenweg 154

1861 Wolvertem (Meise)

Tel.: 02/269.11.99 - info@bandenroelants.be

www.bandenroelants.be

Aanbevolen door alle leasingmaatschappijen